

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา ด้านชั้นการเตรียมการ ด้านชั้นการดำเนินงาน ด้านชั้นการประเมินติดตามผลในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร จำนวน 23 โรงเรียน ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้มาดังนี้

1. การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการจัด ประชาชนโรงเรียนและ 1 คน และนักเรียนโรงเรียนละ 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 115 คน
  2. การศึกษาเอกสาร ได้แก่ สมุดหมายเหตุ แผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2539 ของแต่ละโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร และเอกสารข้อมูลพื้นฐานของอุทยานการศึกษาจากศูนย์สารสนเทศสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ
  3. การสังเกตสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร และการสุ่มตัวอย่างประชากรในการสังเกตซ้ำเชิงลึก จำนวน 6 โรงเรียน
- การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการจัด นักเรียน และประชาชน แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการจัด นักเรียน และประชาชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ ทาค่าความถี่ ทาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 5-7
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดเกี่ยวกับสภาพการจัดอุทยานการศึกษา ด้านชั้นการเตรียมการ ด้านชั้นการดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน การนำอุทยานศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และด้านชั้นการประเมินติดตามผล การจัดอุทยาน

การศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่ หาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 8-12

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา เกี่ยวกับปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา ได้แก่ปัญหาด้านขั้นการเตรียมการ ด้านขั้นการดำเนินงาน ได้แก่ ปัญหาการบริหารการจัดอุทยานการศึกษา การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน ปัญหาการนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ด้านขั้นการประเมินติดตามผลและข้อเสนอแนะการจัดอุทยานการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่หาค่าความถี่ หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 13-18

4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดอุทยานการศึกษาด้านขั้นการเตรียมการ ด้านขั้นการดำเนินงาน ได้แก่การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน และด้านขั้นการประเมินติดตามผล ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลเป็นหมวดหมู่หาค่าความถี่ หาค่าร้อยละและนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 19-24

5. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา ด้านขั้นการดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารการจัดอุทยานการศึกษาประเด็นการบริการประชาชน ด้านขั้นการประเมินติดตามผลและข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมนำมาแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 25-27

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลด้านขั้นการเตรียมการที่ได้จากการศึกษาสมุดหมายเหตุของแต่ละโรงเรียนประมวลข้อมูลที่ได้หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 28-30

2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2539 ทั้ง 23 โรงเรียน เป็นข้อมูลด้านขั้นการเตรียมการ ประเด็นการวางแผนการจัดอุทยานการศึกษาในเรื่องโครงการอุทยานการศึกษา ประมวลข้อมูลที่รวบรวมได้ แล้วนำเสนอโดยการบรรยายจากผลการรวบรวมโครงการอุทยานการศึกษา พบว่า มีเพียงโรงเรียนเดียวที่ได้มีการเขียนไว้

ส่วนโครงการอื่น ๆ นอกเหนือจากโครงการอุทยานการศึกษา ได้มีการแยกประเภทโครงการออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านวิชาชีพ 3) ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม 4) ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม 5) ด้านการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น 6) ด้านข้อมูลข่าวสาร ประมวลต่าง ๆ เป็นประเภท ๆ ทาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง ดังตารางที่ 31

3. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานของการจัดอุทยานการศึกษาจากศูนย์สารสนเทศสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เป็นข้อมูลด้านขั้นการเตรียมการ ประเด็นวัตถุประสงค์และการวางแผนการจัดอุทยานการศึกษา วิเคราะห์โดยประมวลข้อมูลที่รวบรวมได้ทาค่าความถี่ ค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

- 3.1 แหล่งความรู้ที่จัดในโรงเรียนแต่ละแห่ง ดังตารางที่ 32
- 3.2 รูปแบบการจัด ดังตารางที่ 33
- 3.3 กิจกรรมที่จัดดำเนินการ ดังตารางที่ 34

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษาเป็นข้อมูลด้านขั้นการดำเนินงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยประมวลข้อมูลที่รวบรวมได้เสนอในลักษณะบรรยายเป็นความเรียงและเสนอรายละเอียดของแต่ละโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสังเกตจำนวน 6 โรงเรียนภาคผนวก ง.

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา นักเรียนและประชาชน

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
  - 1.1 สถานภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 5 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา
จำนวนตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
1. เพศ				
ชาย	13	56.52	9	39.13
หญิง	10	43.48	14	60.87
2. อายุ				
31-40 ปี	2	8.70	8	34.78
41-50 ปี	11	47.82	9	39.13
51-60 ปี	10	43.48	6	26.09
3. วุฒิต่างการศึกษา				
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	16	69.57	20	86.96
ปริญญาโท	7	30.43	20	86.96
4. จบการศึกษา				
บริหารการศึกษา	13	56.52	-	-
ประถมศึกษา	2	8.70	5	21.74
ศิลปกรรม	1	4.35	1	4.35
ประวัติศาสตร์	1	4.35	2	8.70
วิทยาศาสตร์	1	4.35	-	-
ชีววิทยา	1	4.35	-	-
คณิตศาสตร์	-	-	2	8.70
นิติศาสตร์บัณฑิต	1	4.35	-	-
ภาษาไทย	1	4.35	1	4.35
ภาษาอังกฤษ	-	-	2	8.70
สุขศึกษา	1	4.35	-	-
ภูมิศาสตร์	1	4.35	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
ดนตรี-นาฏศิลป์	-	-	4	17.39
บรรณารักษ์	-	-	3	13.04
5. อายุราชการในการทำงาน				
ต่ำกว่า 11 ปี	1	4.35	1	4.35
11-15 ปี	1	4.35	7	30.43
16-20 ปี	5	21.74	6	26.09
21-25 ปี	5	21.74	4	17.39
25 ปีขึ้นไป	11	47.82	5	21.74
6. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง				
ต่ำกว่า 11 ปี	7	30.43	-	-
11-15 ปี	6	26.09	-	-
16-20 ปี	4	17.39	-	-
21-25 ปี	5	21.74	-	-
25 ปีขึ้นไป	1	4.35	-	-
7. การอบรมหรือสัมมนา				
ไม่เคยอบรม/สัมมนา	18	78.26	19	82.61
เคยอบรม/สัมมนา	5	21.74	4	17.39
กรณีเคย ปี พ.ศ.				
พ.ศ. 2535	2	40.00	1	25.00
พ.ศ. 2536	3	60.00	1	25.00
พ.ศ. 2537	3	60.00	3	75.00
พ.ศ. 2538	2	40.00	2	50.00
พ.ศ. 2539	1	20.00	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
เรื่องที่เคยเข้ารับการอบรม/สัมมนา				
- พาไปศึกษาดูงานการจัดอุทยานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ	1	20.00	1	25.00
- การจัดห้องสมุดเพื่อบริการชุมชน	1	20.00	1	25.00
- การจัดอุทยานการศึกษา	3	60.00	4	100.00
หน่วยงานที่จัดอบรม				
- สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	4	80.00	3	60.00
- ศึกษาธิการจังหวัด	2	40.00	2	40.00

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.52 เป็นเพศชาย ร้อยละ 47.82 อายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 69.57 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 56.52 จบการศึกษาด้านบริหารการศึกษา ร้อยละ 47.82 มีอายุราชการในการทำงาน 25 ปีขึ้นไป ร้อยละ 30.43 ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่า 11 ปี ร้อยละ 78.26 ไม่เคยอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา หรือจำนวน 18 คน ร้อยละ 21.74 ได้รับการอบรม ปีที่ได้รับการอบรมคือ พ.ศ. 2536 และ พ.ศ. 2537 ได้รับการอบรมในแต่ละปี จำนวน 3 โรงเรียน หรือร้อยละ 60 เรื่องที่ได้รับการอบรมคือ การจัดอุทยานการศึกษา โดยหน่วยงานที่จัดอบรมมากที่สุด หรือร้อยละ 80.00 คือสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ร้อยละ 80.00

สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.87 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 39.13 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 86.96 มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 30.43 มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 11-15 ปี ร้อยละ 82.61 ไม่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา ปีที่ได้รับการอบรมส่วนใหญ่คือปี พ.ศ. 2537

เรื่องที่ได้รับการอบรมทั้งหมดคือการจัดดูสถานที่ศึกษา โดยสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา เป็นหน่วยงานที่จัดอบรมหรือสัมมนา

1.2 สถานภาพของนักเรียน จำนวนโรงเรียนละ 2 คน

ตารางที่ 6 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพ	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	24	52.14
ชาย	22	47.83
2. อายุ		
11 ปี	13	28.26
12 ปี	32	69.57
13 ปี	1	2.17
3. ตำแหน่งหน้าที่ในโรงเรียน		
ไม่มี	2	4.35
มี	44	95.65
กรณีมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบคือ		
ประธานสภานักเรียน	9	19.57
รองประธานสภานักเรียน	5	10.87
หัวหน้ากลุ่มสี	23	54.35
ผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มสี	7	15.21

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 52.17 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.57 มีอายุ 12 ปี ร้อยละ 54.35 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสี

1.3 สถานภาพของประชาชน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว
 ตารางที่ 7 จำนวนและค่าร้อยละของประชาชน จำแนกตามสถานภาพส่วนตัว

สถานภาพ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	21.74
หญิง	18	78.26
2. อายุ		
ต่ำกว่า 16 ปี	-	-
16-25 ปี	1	4.35
26-35 ปี	8	34.78
36-45 ปี	6	26.04
46-55 ปี	4	17.39
มากกว่า 55 ปี	4	17.39
3. สถานภาพในชุมชน		
ผู้ปกครองนักเรียน	14	60.87
ประชาชนในชุมชน	8	34.78
ผู้นำกลุ่มสตรีแม่บ้าน	1	4.35
4. การศึกษา		
ชั้นประถมศึกษา	15	65.22
ชั้นมัธยมศึกษา	7	30.43
ปริญญาตรี	1	4.35
5. อาชีพ		
เกษตรกร	4	17.39
ค้าขาย	8	34.78
รับราชการ	2	8.70
รับจ้าง	9	39.13

จากตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.28 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 34.78 มีอายุอยู่ระหว่าง 28-35 ปี ร้อยละ 60.87 เป็นผู้ปกครองนักเรียน ร้อยละ 65.22 มีการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา และร้อยละ 39.13 ประกอบอาชีพรับจ้าง

2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยาน การศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดอุทยานการศึกษา ได้แก่

2.1 ข้อมูลด้านขั้นการเตรียมการ

ตารางที่ 8 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยาน การศึกษาด้านขั้นการเตรียมการ

ด้านขั้นการเตรียมการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
1. วัตถุประสงค์ในการจัดอุทยานการศึกษา				
- เพื่อพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน	19	82.61	-	-
- เพื่อจัดสภาพของโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด สวยงาม มีระเบียบเรียบร้อยและเป็น ตัวอย่างแก่ชุมชน	13	56.52	-	-
- เพื่อจัดทำสถานที่พักผ่อนให้นักเรียน และประชาชนในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่	14	60.87	-	-
- เพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ด้านดนตรี-นาฏศิลป์	6	26.09	-	-
- เพื่อปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนมีความรักใน สิ่งแวดล้อมที่ดีและต้นไม้	8	34.78	-	-
- เพื่อให้ความรู้ด้านพันธุ์ไม้ต่าง ๆ แก่ นักเรียน และประชาชนในชุมชน	4	17.39	-	-
- เพื่อให้เป็นแหล่งการศึกษาด้านวิชาชีพต่างๆ	1	4.35	-	-

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านชิ้นการเตรียมการ	ผู้บริหาร โรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน (N=23)	ร้อยละ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
- เพื่อปรับปรุงโบราณสถานที่อยู่ในบริเวณ โรงเรียนเป็นแหล่งรวมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	2	8.70	-	-
- เพื่อฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา ท้องถิ่น	4	17.39	-	-
2. การวางแผนการจัดอุทยานการศึกษา				
- เคยมีการเขียนแผนงานโครงการอุทยาน การศึกษา	23	100.00	-	-
- ปี พ.ศ. ที่เคยเขียนแผนงานโครงการ อุทยานการศึกษา				
พ.ศ. 2535	1	4.35	-	-
พ.ศ. 2536	11	47.82	-	-
พ.ศ. 2537	9	39.13	-	-
พ.ศ. 2538	2	8.70	-	-
พ.ศ. 2539	1	4.35	-	-
3. วิธีการวางแผนการจัดอุทยานการศึกษา				
- ประชุมปรึกษาหารือครูภายในโรงเรียน	23	100.00	-	-
- ประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการการศึกษา ของโรงเรียน	15	65.21	-	-
- ประชุมปรึกษาหารือกับเจ้าอาวาสวัดที่ โรงเรียนตั้งอยู่	3	13.04	-	-
4. วิธีเตรียมบุคลากรในการจัดอุทยานการศึกษา				
- จัดประชุมชี้แจงครูภายในโรงเรียน	17	79.91	-	-

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านชั้นการเตรียมการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน (N=23)	ร้อยละ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
- จัดทัศนศึกษาตุงาน โรงเรียนที่จัดอุทยาน การศึกษา	3	13.04	-	-
- บริการเอกสาร แผนงานโครงการ ให้ครูศึกษาเอง	3	13.04	18	78.26
- ผู้บริหารโรงเรียนพุดนโยบายการจัดอุทยาน การศึกษาพร้อมกับนโยบายงานอื่น ๆ ในที่ประชุมครู	10	43.48	-	-
- ส่งครูไปอบรมที่วิทยาดัชครู	1	4.35	-	-
- ส่งครูไปศึกษาตุงานการจัดนิทรรศน์	1	4.35	-	-
- เลือกบุคลากรที่มีใจรักในการดำเนินงาน การจัดอุทยานการศึกษา	2	8.70	-	-
- ส่งเข้ารับการอบรม	5	21.74	4	17.39
5. วิธีการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัด อุทยานการศึกษา				
- มอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบสำรวจวัสดุ อุปกรณ์ที่มีอยู่และที่จะใช้	21	91.30	11	47.82
- ให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันจัดหาและจัดทำ	8	34.78	9	39.13
- ขอบริจาคสื่อ วัสดุ อุปกรณ์จากครู อาจารย์ ในโรงเรียน	7	30.43	7	30.43
- ขอบริจาคต้นไม้จากผู้ปกครองและนักเรียน	5	21.74	7	30.43
- ขอบริจาคต้นไม้จากนักศึกษาผู้ใหญ่	1	4.35	1	4.35
- ขอบริจาคต้นไม้จากกรมการการศึกษา	2	8.70	2	8.70

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านชั้นการเตรียมการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน (N=23)	ร้อยละ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
- ขอบริจาคต้นไม้และอุปกรณ์จากสวนอาหาร ที่เลิกกิจการ	1	4.35	1	4.35
- ขอบริจาคต้นไม้จากหน่วยงานราชการ เช่น กรมป่าไม้, ศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้หรือเกษตร จังหวัด	11	47.82	-	-
6. แหล่งงบประมาณใช้ในการจัดอุทยานการศึกษา โดยได้งบประมาณมาจาก				
- งบประมาณจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	1	4.35	-	-
- เงินบริจาคจากครูและผู้ปกครองนักเรียน	19	82.61	-	-
- รายได้ของโรงเรียน เช่นการขายของใน โครงการสหกรณ์โรงเรียน ร้านค้าภายใน โรงเรียน การขายกระทง ค่าจอดรถใน งานประจำปีของวัดที่อยู่ติดโรงเรียน	5	21.74	-	-
- เงินสนับสนุนจากคณะกรรมการการศึกษา	12	52.17	-	-
- เงินสนับสนุนจากบุคคล หน่วยงานอุตสาหกรรม และมูลนิธิต่าง ๆ	17	73.92	-	-
- เงินบริจาคจากเจ้าอาวาสวัดที่โรงเรียน ตั้งอยู่	11	47.83	-	-
- เงินจัดกองน้ำป่าที่ทอด ณ. โรงเรียน	6	26.09	-	-

จากตารางที่ 8 พบว่าสภาพการจัดอุทยานการศึกษา ด้านชั้นการเตรียมการจัด
อุทยานการศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการจัดอุทยานการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่
ร้อยละ 82.61 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสภาพสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมและเอื้อต่อการจัดการเรียน

การสอน รองลงมาร้อยละ 60.87 มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดสถานที่พักผ่อนให้นักเรียนและประชาชน
ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ และน้อยที่สุดร้อยละ 4.36 มีวัตถุประสงค์เพื่อทำโรงเรียนให้เป็นแหล่ง
การศึกษาด้านวิชาชีพต่าง ๆ

การวางแผนการจัดอุทยานการศึกษาในด้านการเขียนแผนงานโครงการอุทยาน
การศึกษา พบว่าทุกโรงเรียนเคยเขียนแผนงานโครงการอุทยานการศึกษา และปีที่เคยเขียน
แผนงานโครงการอุทยานการศึกษาในปี พ.ศ. 2536 มากที่สุดร้อยละ 47.82 รองลงมาคือ
ปี พ.ศ. 2537 ร้อยละ 39.13 น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ปี พ.ศ. 2538 และปี พ.ศ. 2539

วิธีการวางแผนการจัดอุทยานการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีประชุมปรึกษา
หารือครูภายในโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 65.21 ใช้วิธีการประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการ
การศึกษา และน้อยที่สุดร้อยละ 13.04 ใช้วิธีประชุมปรึกษาหารือกับเจ้าอาวาสวัดที่โรงเรียน
ตั้งอยู่

วิธีเตรียมบุคลากรสำหรับการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้บริหาร
โรงเรียนร้อยละ 79.91 ใช้วิธีจัดประชุมสัมมนาครูภายในโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 43.48
ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการทบทวนนโยบายการจัดอุทยานการศึกษาพร้อมกับนโยบายงานอื่น ๆ ในที่
ประชุมครู น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ใช้วิธีส่งครูไปอบรมที่วิทยาลัยครูและไปศึกษาตุงานการจัด
นิทรรศน์

วิธีเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการจัดอุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่ผู้บริหาร
โรงเรียนร้อยละ 91.30 จะมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบสำรวจสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ที่มีอยู่และที่จะ
ใช้ รองลงมาร้อยละ 47.82 ใช้วิธีขอบริจาคต้นไม้จากหน่วยงานราชการ เช่น กรมป่าไม้
ศูนย์เพาะพันธุ์กล้าไม้ หรือเกษตรจังหวัด เป็นต้น และน้อยที่สุดร้อยละ 4.36 ขอบริจาคต้นไม้
จากนักศึกษาผู้ใหญ่ ส่วนอาหารที่เลิกกิจการ

การจัดหางบประมาณสำหรับดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61
ได้มาจากการบริจาคจากครู ผู้ปกครองนักเรียน รองลงมาร้อยละ 73.91 ได้รับเงินสนับสนุนจาก
บุคคลโรงงานและมูลนิธิต่าง ๆ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ได้งบประมาณจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด

สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษาโดยผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจง รองลงมาร้อยละ 78.26 ผู้บริหารโรงเรียนนริการเอกสาร แผนงานโครงการและศึกษาด้วยตนเอง น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 เข้าร่วมการอบรม

วิธีการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 47.83 ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการสำรวจและเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ รองลงมา ร้อยละ 39.13 ให้คณะครูในโรงเรียนร่วมกันสำรวจและเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ใช้วิธีขอบริจาคต้นไม้ วัสดุ อุปกรณ์จากนักศึกษาผู้ใหญ่ สวนอาหารที่เลิกกิจการ

2.2 ข้อมูลด้านชั้นการดำเนินงาน

2.2.1 การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 9 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารการจัดอุทยานการศึกษา

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
1. แนวทางในการจัดกิจกรรม				
- ยึดนโยบายของกระทรวง	10	43.48	6	26.09
- พิจารณาความพร้อมหรือความเหมาะสมของโรงเรียนในด้านบุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์	19	82.61	21	91.04
- ยึดปรัชญาของโรงเรียน	1	4.35	-	-
- จัดตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน	4	17.39	4	17.39
2 วิธีการจัดสรรทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์)				
- จัดสรรตามแผนงานและโครงการ	6	26.09	4	17.39

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- มีการถ่ายโอนทรัพยากรจากโครงการหนึ่ง ไปยังอีกโครงการหนึ่งตามความเหมาะสม	17	73.91	18	78.26
- จัดสรรตามนโยบาย เกณฑ์ และเงื่อนไข ตามที่ผู้รับผิดชอบร้องขอ	9	39.13	4	17.39
3. วิธีการจัดสถานที่เพื่อให้เกิดความร่วมมือ และสวยงามในอุทยานการศึกษา				
- ปรับตกแต่งต้นไม้ที่มีอยู่เดิมให้สวยงาม โดยนักเรียน ครู และภารโรง	23	100.00	23	100.00
- ปลูกพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่	13	56.52	14	60.87
- ปลูกพันธุ์ไม้ไทย ๆ เช่น พันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้โบราณ พันธุ์ไม้ในวรรณคดี ไม้หอม ไม้เลื้อย ไม้พื้นบ้าน	6	26.09	6	26.09
- ให้ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน นำต้นไม้มาปลูกในบริเวณโรงเรียน	7	30.43	7	30.43
4. การจัดสถานที่สำหรับเป็นมุมพักผ่อนของ นักเรียนและบุคคลทั่วไป				
- จัดที่นั่งตามร่มไม้ ใต้ถุนอาคารเรียน	21	91.30	-	-
- จัดทำสวนหย่อมปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ	23	100.00	-	-
- ทำศาลาที่พักผ่อน	12	52.17	-	-
- ทำที่อ่านหนังสือพิมพ์สำหรับประชาชน	3	13.04	-	-
- ปลูกไม้ประดับบนอาคารเรียน	16	69.57	-	-
- บริการหนังสือใส่ตะกร้าหมุนเวียนไปตาม ศาลา ที่นั่งตามร่มไม้	11	47.82	-	-

ตารางที่ ๑ (ต่อ)

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- จัดนมพักผ่อนและเปิดทีวี หรือฉายวิดีโอ				
ช่วงพักกลางวัน	2	8.70	-	-
5. วิธีการจัด				
ก. ห้องพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน				
- ห้องปฏิบัติการทางภาษา	10	43.49	-	-
- ห้องจริยะ	23	100.00	-	-
- ห้องสมุด	23	100.00	-	-
- ห้องดนตรี-นาฏศิลป์	13	56.52	-	-
- ห้องศูนย์สื่อการเรียนการสอน	7	30.43	-	-
- ห้องรวบรวมมรดกศิลปวัฒนธรรม				
ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4	17.39	-	-
- ห้องคอมพิวเตอร์	10	43.49	-	-
- ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	10	43.49	-	-
ข. การจัดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน				
- จัดสวนวิทยาศาสตร์	2	8.70	-	-
- จัดทำป้ายคติเตือนใจ สอนใจ				
ติดตามต้นไม้ และอาคารเรือน	17	73.91	-	-
- ทำศาลาและแนตูปลา (อุทยานมีจลา)	2	8.70	-	-
- ขุดบ่อเลี้ยงปลา	3	13.04	-	-
- จัดสวนเขตรผสมผสาน	1	4.35	-	-
6. หน่วยงานที่ติดต่อประสานงานในการจัด				
อุทยานการศึกษา				
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด	6	26.09	-	-
- กรมป่าไม้ หรือศูนย์เพาะชำกล้าไม้	8	34.78	-	-

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช	2	8.70	-	--
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน	5	21.74	-	--
- เกษตรจังหวัด	3	13.05	-	--
- วัดที่ตั้งอยู่ติดกับโรงเรียน	20	86.95	-	--
7. วิธีการประสานงานให้บุคลากรปฏิบัติงาน การจัดอุทยานการศึกษา				
- จัดประชุมครูทั้งโรงเรียน	23	100.00	-	--
- จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน	13	56.52	-	--
- แจกเป็นหนังสือเวียนแจ้งกิจกรรมที่จะ ดำเนินการ	9	39.13	-	--
- ผู้บริหารโรงเรียนไปบอกด้วยตนเอง	4	17.39	-	--
8. วิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัด กิจกรรมอุทยานการศึกษา				
- ทำเอกสารเผยแพร่	20	89.95	20	86.96
- จัดนิทรรศการแสดงผลงาน	7	30.43	5	21.74
- ประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง	23	100.00	23	100.00
- ประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องขยายเสียง โรงเรียน	1	4.35	2	8.70
- ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวของ หมู่บ้าน	2	8.70	2	8.70
- ติดต่อผู้ปกครองหรือบุคคลเป้าหมายโดยตรง	4	17.39	-	--
- ประชาสัมพันธ์ผ่านทีวี.และสื่อมวลชนต่าง ๆ	1	4.35	-	--

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ทำวิทยุทัศน์ สไลด์ แหล่งเรียนรู้หรือลักษณะ เด่นของโรงเรียน	-	-	1	4.35
9. การเปิดอุทยานการศึกษาให้ประชาชนเข้ามา ใช้บริการในโรงเรียน				
- ไม่เปิดบริการ	2	8.70	2	8.70
- เปิดบริการ	21	91.30	21	91.30
บริการที่เปิด ได้แก่				
- ใช้สนามเล่นกีฬา	16	76.19	17	73.91
- จัดที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ	17	80.95	20	86.96
- ใช้ห้องสมุดของโรงเรียน	12	57.14	4	17.39
- ยืมอาคารสถานที่จัดงานต่าง ๆ	8	38.09	-	-
- เข้าดูปลา (อุทยานมัจฉา กระชัง เลี้ยงปลา)	3	14.29	3	14.29
- สาธิตพันธุ์ไม้ไทย ๆ	4	19.05	6	21.74
- จัดการเรียนการสอนดนตรีไทย	4	19.05	4	19.05
- บริการหนังสือใส่ตะกร้าแขวนตามต้นไม้ หรือจัดไว้ที่ศาลาหน้ากร่อน	-	-	1	4.35
10. วิธีการดูแลบำรุงรักษาให้อุทยานการศึกษา มีความร่มรื่น สะอาด สวยงาม และมีระเบียบ				
- มอบหมายให้นักเรียนดูแลบำรุงรักษา เป็นประจำคนละ 1-2 ต้น	2	8.70	4	17.39

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มสี่คนแล้วรับผิดชอบในเขตที่ได้รับมอบหมาย และมีหัวหน้ากลุ่มสี่คนคอยควบคุมดูแลรายงานต่อประธานสภานักเรียน ควบคุมประเมินติดตามผล และมีครูเวรคอยกำกับ	23	100.00	23	100.00
- ดูแลบำรุงรักษาในชั่วโมงเรียนเกษตร ปลูก ปลูก เสือ เป็นต้น	10	43.48	21	91.30
- ครูทำตัวอย่างในเรื่องการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบ การเอาใจใส่ ดูแลต้นไม้	5	21.74	5	21.74
- จัดเตรียมอุปกรณ์ในการทำความสะอาด ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน	16	69.57	18	78.26
- ให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาดและความสวยงามของโรงเรียน	20	86.96	21	91.30

จากตารางที่ 9 พบว่าสภาพการจัดอุทยานการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนด้านชั้น การดำเนินงาน ในส่วนของการบริหารจัดการอุทยานศึกษายึดแนวทางในการจัดกิจกรรม ของอุทยานการศึกษาโดยส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 นิยามความพร้อมหรือความเหมาะสมของ โรงเรียน ด้านบุคลากร งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ รองลงมาร้อยละ 43.48 ยึดนโยบาย การจัดการอุทยานการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ และยึดปรัชญาของ โรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 4.35

วิธีการใช้ทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์) ในการปฏิบัติงาน การจัดกิจกรรมของอุทยานการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 73.91 ใช้วิธีการถ่ายโอนทรัพยากร จากโครงการหนึ่งไปยังอีกโครงการหนึ่งตามความเหมาะสม รองลงมาคือร้อยละ 39.13 จัดสรร ตามนโยบาย เกณฑ์และเงื่อนไขตามที่ผู้รับผิดชอบการจัดร้องขอ และน้อยที่สุดร้อยละ 28.09 จัดสรรตามแผนงานและโครงการอย่างเป็นเอกเทศ

วิธีการจัดอาคารสถานที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความร่วมมือและความสวยงามใน อุทยานการศึกษา ทุกโรงเรียนใช้วิธีปรับแต่งต้นไม้ที่อยู่เดิมให้สวยงามโดยนักเรียน ครู และ ภารโรง รองลงมาร้อยละ 56.52 ใช้วิธีปลูกพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เน้นเติมจากเดิมที่มีอยู่ และน้อย ที่สุดร้อยละ 28.09 ใช้วิธีการปลูกพันธุ์ไม้ไทย ๆ เช่น พันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้โบราณ พันธุ์ไม้ ในวรรณคดี ไม้หอม ไม้เลื้อย และ ไม้พุ่มบ้าน

วิธีการจัดสถานที่สำหรับเป็นมุมพักผ่อนของนักเรียนและประชาชนทั่วไป พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีการจัดทำสวนหย่อมปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ รองลงมาร้อยละ 91.30 ใช้วิธีการจัดที่นั่งตามร่มไม้ หรือใต้ถุนอาคารเรียน และน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 จัดมุมพักผ่อน และเปิด ที.วี. หรือฉายวิดีโอ ช่วงพักกลางวัน

วิธีการจัดห้องพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน พบว่าทั้งหมดจัดทำห้องจริยะ และห้องสมุด รองลงมาร้อยละ 58.52 จัดทำห้องดนตรี-นาฏศิลป์ น้อยที่สุดร้อยละ 17.99 จัดห้องรวบรวม มรดกศิลปวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีการจัดบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.91 จัดทำป้ายคติเตือนใจ สอนใจ ติดตามต้นไม้และอาคารเรียน รองลงมาร้อยละ 13.04 ขุดบ่อเลี้ยงปลา น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 คือการจัดสวนเกษตรผสมผสาน

หน่วยงานที่ผู้บริหาร โรงเรียนติดต่อประสานงาน ในการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.95 คือ วัดที่ตั้งอยู่ติดกับโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 34.78 ติดต่อประสานงาน กับกรมป่าไม้หรือศูนย์เพาะชำกล้าไม้ น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 ติดต่อประสานงานกับมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช

วิธีการประสานงานให้บุคลากรปฏิบัติงานในการจัดอุทยานการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีประชุมครูทั้งโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 58.52 จัดประชุมคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 คือผู้บริหารโรงเรียนไปบอกด้วยตนเอง

วิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดกิจกรรมอุทยานการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง รองลงมาร้อยละ 89.95 จัดทำเอกสารเผยแพร่ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ใช้วิธีประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องขยายเสียงโรงเรียนและประชาสัมพันธ์ผ่าน ที.วี. และสื่อมวลชนต่าง ๆ

การเปิดอุทยานการศึกษาให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการในโรงเรียน ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 เปิดบริการให้ประชาชนเข้าใช้ และมีเพียงจำนวน 2 โรงเรียน หรือร้อยละ 8.70 ที่ไม่เปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการ บริการส่วนใหญ่ที่เปิด ร้อยละ 80.95 ได้แก่การจัดที่นั่งพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาร้อยละ 76.19 เปิดให้เข้ามาเล่นกีฬา น้อยที่สุดร้อยละ 14.29 เปิดให้ประชาชนเข้ามาดูปลาที่อุทยานมัจฉาหรือกระชังเลี้ยงปลา

วิธีการดูแลบำรุงรักษาให้อุทยานการศึกษามีความร่มรื่น สะอาด สวยงาม และมีระเบียบ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด ใช้วิธีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มสัปดาห์รับผิดชอบในเขตที่ได้รับมอบหมายและมีหัวหน้ากลุ่มสัปดาห์คอยควบคุมดูแลรายงานต่อประธานสภานักเรียน มีระบบสภานักเรียนควบคุมประเมินติดตามผล และมีครูเวรคอยกำกับ รองลงมาร้อยละ 88.96 ใช้วิธีดูแลบำรุงรักษาด้วยการพูดให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความสะอาดและความสวยงามของโรงเรียน และน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 ด้วยการมอบหมายให้นักเรียนดูแลบำรุงรักษาเป็นประจำคนละ 1-2 ต้น

สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดส่วนใหญ่ร้อยละ 91.04 มีการดำเนินงาน บริหารการจัดอุทยานการศึกษาโดยพิจารณาความพร้อมหรือความเหมาะสมทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และสื่อวัสดุ อุปกรณ์ รองลงมาร้อยละ 28.09 ยึดนโยบายการจัดอุทยานการศึกษาของกระทรวง และ น้อยที่สุด 17.39 ยึดตามแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน

วิธีการจัดการสถานที่เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความร่วมมือ สวทยานครูผู้รับผิดชอบ
ทั้งหมดใช้วิธีปรับตกแต่งต้นไม้ที่มีอยู่เดิมให้สวยงามโดยนักเรียน ครูและภารโรง รองลงมา
ร้อยละ 80.87 ปลุกพันธุ์ไม้เพิ่มเติมจากเดิมที่มีอยู่ น้อยที่สุดร้อยละ 26.09 ปลุกพันธุ์ไม้ไทย ๆ
เช่น พันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้โบราณ พันธุ์ไม้ในวรรณคดี ไม้หอม ไม้เลื้อย ไม้พื้นบ้าน

วิธีการใช้ทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์) ในการปฏิบัติงานการ
จัดกิจกรรมของอุทยานการศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการจัดส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 ใช้ทรัพยากร
ร่วมกัน รองลงมาร้อยละ 56.52 มีการถ่ายโอนทรัพยากรจากโครงการหนึ่งไปยังอีกโครงการ
หนึ่งตามความเหมาะสม น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 แยกใช้แต่ละเรื่อง แต่ละโครงการอย่าง
เป็นเอกเทศ

ในการประสานงานการจัดอุทยานการศึกษาครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาจะ
ประสานงานในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 เป็นเรื่องงานหรือกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ
รองลงมาร้อยละ 65.22 เรื่องบุคลากรที่ปฏิบัติงาน และน้อยที่สุดร้อยละ 13.04 คือ วิธีการ
ประเมินผลและรายงานผลการปฏิบัติงาน

วิธีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมในอุทยานการศึกษา ครูผู้รับผิดชอบการจัด
ทั้งหมดใช้วิธีประชาสัมพันธ์ผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง รองลงมาร้อยละ 86.96 จัดทำ
เอกสารเผยแพร่ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 จัดทำวิดิทัศน์แหล่งเรียนรู้หรือลักษณะเด่นของ
โรงเรียน

การเปิดบริการให้ประชาชนเข้าใช้บริการส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 เปิดให้ประชาชน
เข้าใช้บริการ ในส่วนที่เปิดบริการส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 จัดที่นั่งพักผ่อน รองลงมาร้อยละ
73.91 ให้ใช้สนามเล่นกีฬา น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 บริการหนังสือใส่ตะกร้าแขวนตามต้นไม้
หรือจัดหนังสือไว้ที่ศาลานักอ่าน

วิธีการดูแลบำรุงรักษาให้อุทยานการศึกษาร่วมกัน สะอาด สวยงามและมีระเบียบ
ครูผู้รับผิดชอบการจัดทั้งหมดใช้วิธีมอบหมายนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ดูแลในเขตที่ได้รับมอบหมาย
มีหัวหน้ากลุ่มคอยควบคุมดูแลรายงานต่อประธานสภานักเรียน มีครูเวรคอยควบคุมกำกับดูแล

รองลงมาร้อยละ 91.30 อยู่ในชั่วโมงวิชาเกษตร งานบ้าน ฝึกฯ. ลูกเสือ น้อยที่สุด
ร้อยละ 17.39 ให้นักเรียนดูแลคนละ 1-2 ต้น เป็นประจำ

2.2.2 การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน

ตารางที่ 10 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัด
ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน (N=23)	ร้อยละ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. ด้านวิชาการ				
- จัดให้มีห้องสมุดเป็นสถานที่และศูนย์กลางใน การจัดกิจกรรมทางวิชาการ	23	100.00	23	100.00
- จัดแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการ	16	69.57	20	86.95
- จัดอบรม/สัมมนาทางวิชาการ	3	13.04	6	26.09
- จัดทำวิทยุทัศน์ หรือสื่อโสตแห่งความรู้ที่มีใน โรงเรียน	8	34.78	8	34.78
- จัดนิทรรศการทางวิชาการ	12	52.17	12	52.17
- เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ทางวิชาการ	10	43.49	12	52.17
- เข้าค่ายวิชาการ	4	17.39	4	17.39
- จัดทำคู่มือเอกสารเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ของโบราณสถาน ศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น	3	13.04	3	13.04
2. ด้านวิชาชีพ				
วิชาชีพที่สอน ได้แก่				
- งานแกะสลักผัก ผลไม้ งานใบตอง	23	100.00	-	-
- ทำอาหาร	6	26.09	-	-
- ช่างไฟฟ้า	2	8.70	-	-
- ช่างยนต์	1	4.35	-	-
- ทำดอกไม้จัน	9	39.13	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- อบรมการเลี้ยงดูเด็กเล็ก	2	8.70	-	-
- ประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของประดับตกแต่ง และของใช้	23	100.00	-	-
- พิมพ์ดีด	1	4.35	-	-
- จัดดอกไม้สด	1	4.35	-	-
- เลี้ยงไก่	1	4.35	-	-
- เลี้ยงหมู	1	4.35	-	-
- เพาะเห็ด	1	4.35	-	-
- เลี้ยงปลา	2	8.70	-	-
- ปลูกผักกางมุ้ง	1	4.35	-	-
- ปลูกผักโดยใช้ระบบการคายไอน้ำ	1	4.35	-	-
- ตัดเย็บ	2	8.70	-	-
- ช่างเสริมสวย (ตัดผม)	4	17.39	-	-
วิธีการสอน				
- เชิญวิทยากรจากหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาฝึกอบรม	-	-	4	17.39
- เชิญประชาชนที่มีความชำนาญในสาขา อาชีพต่าง ๆ ของชุมชนมาช่วยฝึกอบรมให้ เป็นครั้งคราว	-	-	7	30.43
- ครูที่มีความรู้ความสามารถในอาชีพต่าง ๆ ฝึกสอนนักเรียนเอง	-	-	19	82.61

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน (N=23)	ร้อยละ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
3. ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม				
- นิมนต์พระมาบรรยายธรรมเป็นครั้งคราว	7	30.43	8	34.78
- นิมนต์พระมาบรรยายธรรมทุกวันจันทร์หรือวันศุกร์	13	56.52	13	56.52
- นานักเรียนไปวัดใกล้ ๆ หรือวัดที่อยู่ติดกับโรงเรียนเพื่อให้พระอบรม	16	69.57	16	69.57
- อบรมนักเรียนเองเป็นประจำ	23	100.00	23	100.00
- ให้พระธรรมทูตเผยแผ่อบรมนักเรียนที่โรงเรียน	11	47.82	12	52.17
- จัดเข้าค่ายพุทธธรรมหรือค่ายพุทธบุตรที่โรงเรียนหรือที่วัด	6	26.09	6	26.09
- จัดทำป้ายคติเตือนใจ สำนวน สุภาษิต คำกลอนสอนใจ ติดตามต้นไม้ หรือฝาผนังอาคารเรียน	17	73.91	17	73.91
- ผูกนั่งสมาธิ	-	-	23	100.00
4. ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม				
- คงสภาพความร่มรื่นและปรับปรุง ปลูกเพิ่มเติมพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ให้ร่มรื่น	23	100.00	-	-
- จัดหาพันธุ์ไม้ยืนต้นมาปลูกเพื่อป้องกันฝุ่นละอองกรองก๊าซพิษ	12	52.17	-	-
- จัดทำเอกสารเผยแพร่เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	8	34.78	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน (N=23)	ร้อยละ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
- จัดสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน				
สิ่งแวดล้อมศึกษา	17	73.91	17	73.91
- จัดทำสวนดอกไม้ในวรรณคดี	7	30.43	7	30.43
- จัดกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม				
เช่น การประหยัดน้ำ ประกวค้ำชวัญ				
จัดระบบแยกขยะ กำจัดขยะ บ่อตกไขมัน				
รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น	23	100.00	23	100.00
- จัดทำหนังสืออ่านประกอบสิ่งแวดล้อมศึกษา	1	4.36	1	4.36
5. ด้านอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี				
และภูมิปัญญาท้องถิ่น				
- มีการนำดนตรี-นาฏศิลป์ไทยออกเผยแพร่				
แสดงนอกสถานที่	18	78.26	18	78.26
- มีการสืบสานวัฒนธรรมพื้นบ้านประจำ				
ท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น จัดแสดง				
วัฒนธรรมพื้นบ้าน	12	52.17	13	56.52
- นำบุคคลในท้องถิ่นมาช่วยสอนดนตรีไทย				
นาฏศิลป์ไทย	8	34.78	8	34.78
- จัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น ในวันสำคัญ				
ของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	23	100.00	23	100.00
- จัดทำบทเรียนสำเร็จรูปที่กล่าวถึงสิ่งสำคัญ				
ด้านมรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ				
ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดและตั้งอยู่ใน				
โรงเรียน	4	17.39	4	17.39

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- รวบรวมเครื่องมือ เครื่องใช้ วัฒนธรรม ประเพณีที่สำคัญของท้องถิ่น ในลักษณะของ นิทรรศน์	6	26.09	10	43.49
6. ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร				
- จัดทำป้ายนิเทศส่วนรวมของโรงเรียน	18	78.26	18	78.26
- จัดทำเอกสารหรือตำราเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ	20	86.96	20	86.96
- จัดทำที่อ่านหนังสือพิมพ์และหนังสือต่าง ๆ	3	13.04	3	13.04

จากตารางที่ 10 การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียนผู้บริหารโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมดังนี้คือ

ด้านวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดจัดห้องสมุดเป็นสถานที่และศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ รองลงมาร้อยละ 69.57 จัดแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการ น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 จัดให้มีการอบรม/สัมมนาทางวิชาการ และจัดทำคู่มือเอกสารเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น

ด้านวิชาชีพ ทั้งหมดได้จัดสอนวิชาชีพและอาชีพที่โรงเรียนทั้งหมดเปิดสอนคืองานแกะสลัก ผักผลไม้ งานใบตอง งานประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของประดับตกแต่งและของใช้ รองลงมาร้อยละ 39.13 สอนทำดอกไม้จัน น้อยที่สุดส่วนใหญ่ร้อยละ 4.35 สอนพิมพ์ดีด ช่างยนต์ จัดดอกไม้สด เลี้ยงไก่ หมู เพาะเห็ด ปลูกผักกางมุ้งและปลูกผักโดยใช้ระบบการคายไฮโดร

ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีอบรมนักเรียนเองเป็นประจำ รองลงมาร้อยละ 73.91 จัดทำป้ายคติเตือนใจ สำนวน สุภาษิต คำกลอนสอนใจ ติดตามต้นไม้ หรือฝาผนัง อาคารเรียน และน้อยที่สุดร้อยละ 26.09 การจัดค่ายคุณธรรมหรือค่ายคุณธรรมที่โรงเรียนหรือที่วัด

ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดใช้วิธีคงสภาพความร่วมมือร่วมใจด้วยการปรับปรุง ปลูกพันธุ์ไม้ต่าง ๆ เพิ่มเติมให้ร่มรื่น และจัดกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เช่น การประหยัดน้ำ ไฟ ประกวตคำขวัญ จัดระบบแยกขยะ กำจัดขยะ บ่อตกไขมัน รมรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 73.91 จัดสถานที่ส่งเสริมการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา น้อยที่สุดร้อยละ 30.43 จัดทำสวนดอกไม้ในวาระพิเศษ

ด้านอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีการจัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่น ในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมาร้อยละ 78.26 มีการนำดนตรี-นาฏศิลป์ไทยออกเผยแพร่ แสดงนอกสถานที่ น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 จัดทำบทเรียนสำเร็จรูป ที่กล่าวถึงสิ่งสำคัญด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีในจังหวัดหรือที่ตั้งอยู่ในโรงเรียน

ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 ใช้วิธีจัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รองลงมาร้อยละ 78.26 จัดทำป้ายนิเทศส่วนรวมของโรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 จัดทำที่อ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสือต่าง ๆ

สำหรับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียนครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา มีวิธีการจัดอุทยานการศึกษาดังนี้

ด้านวิชาการ ครูผู้รับผิดชอบการจัดทั้งหมดใช้วิธีจัดให้มีห้องสมุด เป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ รองลงมาร้อยละ 86.95 จัดแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการ น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 จัดทำวิทัศน์ หรือสไลด์และทำคู่มือเอกสารเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ศิลปะ วัฒนธรรมในท้องถิ่น

ด้านวิชาชีพ ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 ให้ครูที่มีความรู้ความสามารถในงานอาชีพต่าง ๆ ฝึกสอนให้นักเรียนเอง รองลงมาร้อยละ 30.43 เชิญประชาชนที่มีความชำนาญในสาขาอาชีพต่าง ๆ ของชุมชนมาช่วยฝึกอบรมให้เป็นครู

ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมจัดการศึกษารวมฝึกสมาธิและอบรมนักเรียนโดยครูเวรและครูประจำชั้นเป็นประจำทุกวัน รองลงมาร้อยละ 73.91 ติดป้ายคำสอน สุภาษิต ตามอาคารเรียนและต้นไม้ น้อยที่สุดร้อยละ 26.09 ใช้วิธีจัดค่ายคุณธรรม หรือค่ายคุณธรรมที่โรงเรียนและที่วัด

ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ครูผู้รับผิดชอบการจัดกิจกรรมจัดการศึกษารวมอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เช่นการประหยัดน้ำ ไฟ ประกวตค่าขวัญ จัดระบบแยกขยะ กำจัดขยะ บ่อคักไขมัน รมรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น รองลงมาร้อยละ 73.91 จัดสถานที่เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ทำหนังสืออ่านประกอบเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา

ด้านการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูผู้รับผิดชอบการจัดทั้งหมด จัดกิจกรรมตามประเพณีของท้องถิ่นในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รองลงมาร้อยละ 78.26 นำดนตรี-นาฏศิลป์ไทย ออกเผยแพร่นอกสถานที่ น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 จัดทำบทเรียนสำเร็จรูปที่กล่าวถึงมรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งในท้องถิ่นและที่ตั้งอยู่ในโรงเรียน

ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร ครูผู้รับผิดชอบการจัด ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 จัดทำเอกสารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รองลงมาร้อยละ 78.26 จัดป้ายนิเทศเผยแพร่ข่าวสารและการดำเนินงานของโรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 จัดทำที่อ่านหนังสือพิมพ์ และหนังสือต่าง ๆ

2.2.3 การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
 ตารางที่ 11 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดในการนำ
 อุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารโรงเรียน (N=23)		ครูผู้รับผิดชอบการจัด (N=23)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วิธีการจัดกิจกรรม				
- จัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวก				
ความสะดวก	6	26.09	-	-
- ติดต่อบุคคลที่มีความชำนาญในสาขา วิชาที่ขาดแคลนมาสอนในโรงเรียน	10	43.48	-	-
- จัดทำตารางเวลาให้บุคคลผู้ชำนาญใน สาขาวิชาที่ขาดแคลนมาสอนทุกชั้น	10	43.48	-	-
- ใ้ครูที่มีความรู้ความสามารถพิเศษของ โรงเรียนออก เผยแพร่ความรู้นอกสถานที่	3	13.04	-	-
- นำป้ายชื่อต้นไม้ ส่วนวน สุ่มาษิตติดตาม ต้นไม้ อาคารสถานที่ต่างๆของ โรงเรียน	17	73.91	-	-
- ใ้ให้นักเรียนอ่านหนังสือในห้องสมุด	-	-	23	100.00
- สอนระบอบนิเวศ	-	-	9	39.13
- สอนผลศึกษา เกษตรในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน	-	-	17	73.91
- คัดลอกเขียนักวิทยาศาสตร์และศึกษาด้านไม้ ในส่วนวิทยาศาสตร์	-	-	3	8.70
	-	-	3	13.04

ตารางที่ 11 (ต่อ)

การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
2. สถานที่ที่จัดกิจกรรม				
2.1 บริเวณต่าง ๆ				
- ที่อ่านหนังสือเคลื่อนที่	-	-	11	47.83
- แหล่งน้ำของโรงเรียน	-	-	9	39.13
- ใต้ร่มไม้	-	-	16	69.57
- สวนหย่อม	-	-	17	73.91
- สวนสิ่งแวดล้อม	-	-	1	4.35
- สวนสมุนไพร	-	-	8	34.78
- สวนวิทยาศาสตร์	-	-	3	13.04
- วัดที่อยู่ติดกับโรงเรียน	-	-	20	86.96
- โบราณสถานที่อยู่ติดกับโรงเรียน	-	-	12	52.17
2.2 ห้องพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน				
- ห้องศิลปวัฒนธรรม	-	-	4	17.39
- ห้องศูนย์สื่อ	-	-	8	34.78
- ห้องดนตรี-นาฏศิลป์	-	-	13	59.52
- ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	-	-	10	43.49
- ห้องปฏิบัติการทางภาษา-คอมพิวเตอร์	-	-	10	43.49
- ห้องสมุด	-	-	23	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.91 ให้นำมายืมสื่อต้นไม้ และเขียนสำนวน สุภาษิต คำกลอนสอนใจ ติดตามต้นไม้ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 43.48 คิดต่อบุคคลที่มีความชำนาญในสาขาวิชาที่ขาดแคลนและจัดทำตาราง เวลาให้สอนทุกชั้น น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 ให้ครูผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษของโรงเรียน ออกเผยแพร่ความรู้นอกสถานที่

ส่วนครูผู้รับผิดชอบการจัดทั้งหมดให้นักเรียนอ่านหนังสือในห้องสมุด รองลงมา ร้อยละ 73.91 สอนนอกศึกษา เกษตรในบริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน น้อยที่สุดให้คัดลอก ชื่อนักวิทยาศาสตร์และศึกษาด้านไม้ในสวนวิทยาศาสตร์

สำหรับสถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรม บริเวณต่าง ๆ ในอุทยานการศึกษา พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 จัดที่วัดที่อยู่ติดกับโรงเรียน รองลงมา ร้อยละ 73.91 เป็นสวนหย่อม และน้อยที่สุดร้อยละ 4.35 เป็นสวนสิ่งแวดล้อม ส่วนห้องนิทรรศการต่าง ๆ ทั้งหมดจัดกิจกรรมที่ห้องสมุด รองลงมา ร้อยละ 58.52 ห้องดนตรี นาฏศิลป์ น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 จัดที่ห้องศิลปวัฒนธรรม

2.3 ข้อมูลด้านชั้นการประเมินติดตามผล

ตารางที่ 12 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยาน การศึกษาเกี่ยวกับด้านชั้นการประเมินติดตามผล

ด้านชั้นการประเมินติดตามผล	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
1. ผู้ประเมินผลการดำเนินงาน				
- ผู้บริหารโรงเรียน	10	43.48	-	-
- ผู้ช่วยผู้บริหาร	2	8.70	-	-
- ครูวิชาการ	1	4.35	-	-
- ครูผู้รับผิดชอบโครงการ	11	47.82	-	-
2. วิธีประเมินผลการดำเนินงาน				
- จัดประชุมครูในโรงเรียน	14	60.87	-	-
- สังเกตการปฏิบัติงาน	8	34.78	23	100.00
- สัมภาษณ์ข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการ ของครูและนักเรียน	11	47.82	18	78.26
- สัมภาษณ์สถิติผู้เข้ามาใช้อุทยานการศึกษา	-	-	6	26.09

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านชั้นการประเมินติดตามผล	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
3. วิธีการรายงานผลการดำเนินงาน				
- ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบ				
การจัดรายงานผลการดำเนินงานในที่				
ประชุมครู	2	8.70	2	8.70
- ครูผู้รับผิดชอบโครงการทำรายงานผล				
ตามแบบรายงานผลที่โรงเรียนกำหนด				
13	56.52	18	78.26	
- ให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำเอกสาร				
สรุปผลการดำเนินงาน				
5	21.74	5	21.74	
- ให้รายงานแต่ละกิจกรรมย่อยของการจัด				
อุทยานการศึกษา				
10	43.48	-	-	
- รายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ				
9	39.13	13	56.52	
4. ระยะเวลาในการประเมินติดตามผล				
การดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา				
- ประเมินระหว่างการดำเนินงาน				
3	13.04	10	43.48	
- ประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน				
17	73.91	20	86.96	
- ประเมินเป็นระยะ				
4	17.39	-	-	
- ไม่ได้กำหนดเวลาประเมินที่แน่นอน				
11	47.82	15	65.22	
5. ผลของการจัดอุทยานการศึกษาต่อ				
การจัดการเรียนการสอน				
- ทำให้นักเรียนและครูมีอารมณ์ดี				
สามารถทำการเรียนการสอนได้ดี				
16	69.00	15	65.22	
- เป็นการจัดสถานที่ที่เอื้อต่อการจัด				
การเรียนการสอน				
14	60.87	12	52.18	

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ด้านชั้นการประเมินติดตามผล	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ต้นไม้มาก ๆ จะสามารถช่วยกรอง ก๊าซพิษ	12	52.17	-	-
- นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์	8	34.78	-	-
- ได้อนุรักษ์พันธุ์ไม้หายากไว้ให้นักเรียน ได้ศึกษา	13	56.52	9	36.13
- ทำให้นักเรียนได้เห็นของจริงและได้ ปฏิบัติจริง	17	73.91	22	95.65
- นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วกว่าชั้นเรียนปกติ	-	-	4	17.39
- นักเรียนมีความสนใจที่จะเรียนมากกว่า การเรียนในห้องเรียนปกติ	-	-	12	52.18
- ครูไม่ต้องบรรยายมาก	-	-	2	8.70

จากตารางที่ 12 ข้อมูลด้านชั้นการประเมินติดตามผล พบว่าผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.82 เป็นครูผู้รับผิดชอบโครงการ รองลงมาร้อยละ 43.48 ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ประเมินติดตามผลเอง และน้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ให้ครูวิชาการเป็นผู้ประเมินติดตามผล

วิธีการประเมินผลการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.87 ใช้วิธีจัดประชุมครูในโรงเรียน รองลงมาร้อยละ 47.82 ใช้วิธีสำรวจข้อมูล สภาพปัญหาความต้องการของครู และนักเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 34.78 ใช้วิธีสังเกต การปฏิบัติงาน

วิธีการรายงานผลการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.62 ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการจัดทำรายงานผลตามแบบรายงานผลที่โรงเรียนกำหนด รองลงมาร้อยละ 43.48 ให้รายงานแต่ละกิจกรรมย่อยของการจัดอุทยานการศึกษา น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานศึกษารายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมครู

ระยะเวลาในการประเมินติดตามผลการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.91 ประเมินเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน รองลงมาร้อยละ 47.82 ไม่ได้กำหนดเวลาที่แน่นอน และน้อยที่สุดร้อยละ 13.04 ประเมินระหว่างการดำเนินงาน

ผลการจัดอุทยานการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.91 เห็นว่าการจัดอุทยานศึกษามีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนคือทำให้นักเรียนได้เห็นของจริงและได้ปฏิบัติจริง รองลงมาร้อยละ 69.00 ทำให้นักเรียนและครูมีอารมณ์ดีสามารถจัดการเรียนการสอนได้ดี และน้อยที่สุดร้อยละ 34.78 เห็นว่านักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดในด้านขั้นตอนการประเมินติดตามผลพบว่าทั้งหมดใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน รองลงมาร้อยละ 78.28 สํารวจข้อมูลสภาพปัญหาความต้องการของครูและนักเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 26.09 สํารวจสถิติผู้เข้ามาใช้อุทยานการศึกษา

วิธีการรายงานผลการดำเนินงานส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา รายงานตามแบบรายงานผลการปฏิบัติงานที่โรงเรียนกำหนด ร้อยละ 68.62 รายงานผลการดำเนินงานเป็นระยะ น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมครู

ระยะเวลาในการประเมินติดตามผลการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษาครูผู้รับผิดชอบ การจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงาน รองลงมา ร้อยละ 65.22 ไม่ได้กำหนดระยะเวลาแน่นอน น้อยที่สุดร้อยละ 43.48 ประเมินผลระหว่างการดำเนินงาน

ผลการจัดอุทยานการศึกษา พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.65 เห็นว่า การจัดอุทยานการศึกษาจะทำให้เด็กเรียนมีความรู้และประสบการณ์ตรง รองลงมา ร้อยละ 65.22 ทำให้เด็กเรียนมีความรักและสนใจที่จะเรียนมากกว่าเรียนในห้องเรียนปกติ น้อยที่สุด ร้อยละ 8.70 เห็นว่าครูไม่ต้องบรรยายมาก

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา ได้แก่

3.1 ปัญหาด้านขั้นการเตรียมการ

ตารางที่ 13 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านขั้นการเตรียมการ

ปัญหาด้านขั้นการเตรียมการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
1. ปัญหาการวางแผนการดำเนินงาน				
มีปัญหา	23	100.00	-	-
ปัญหา ได้แก่				
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ				
เกี่ยวกับการวางแผน	4	17.39	-	-
- นโยบายการจัดอุทยานการศึกษา				
ไม่ชัดเจนและแน่นอน	21	91.30	-	-
- ขาดการสนับสนุนในเรื่องการวางแผน				
จากกลุ่มโรงเรียน สำนักงานการ				
ประถมศึกษาอำเภอและสำนักงาน				
การประถมศึกษาจังหวัด	14	60.87	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ปัญหาด้านชั้นการเตรียมการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- มีนโยบายและแผนงานอื่นที่ตรงเร่ง				
ดำเนินการก่อนเสมอ	10	43.48	-	-
- ไม่เข้าใจนโยบายและแผนงานของ				
การจัดอุทยานการศึกษา	8	34.78	-	-
2. ปัญหาการเตรียมบุคลากรสำหรับการดำเนินงานการจัดอุทยาน				
การศึกษา				
มีปัญหา	23	100.00	-	-
ปัญหา ได้แก่				
- บุคลากรในโรงเรียนให้ความ				
ร่วมมือน้อย	1	4.35	-	-
- บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และ				
ทักษะในเรื่องการจัดอุทยาน				
การศึกษาไม่เพียงพอ	16	69.57	-	-
- บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความ				
สำคัญของการจัดอุทยานการศึกษา	2	8.70	-	-
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัด				
อุทยานการศึกษาไม่จัดอบรมให้				
ความรู้บุคลากร	8	34.78	-	-
3. ปัญหาการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์				
ไม่มีปัญหา	-	-	-	-
มีปัญหา	23	100.00	-	-
ปัญหา ได้แก่				
- บุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือ				
ในการเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์น้อย	2	8.70	-	-

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ปัญหาด้านชั้นการเตรียมการ	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ขาดบุคลากรในการเตรียมสื่อ				
วัสดุ อุปกรณ์	5	21.74	-	-
- ขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ				
วัสดุ อุปกรณ์	19	82.61	-	-
4. ปัญหางบประมาณ				
มีปัญหา	23	100.00	-	-
ปัญหา ได้แก่				
- ไม่มีการจัดสรรงบประมาณ				
มาให้โดยตรง	22	95.65	-	-
- งบประมาณที่จะใช้ปฏิบัติงาน				
ไม่เพียงพอ	1	4.35	-	-
- งบประมาณที่ขอจากหน่วยงาน				
ราชการที่เกี่ยวข้องมีให้ไม่สม่ำเสมอ				
และแน่นอน	3	13.04	-	-

จากตารางที่ 13 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษามีปัญหาด้านชั้นการเตรียมการ และในปัญหาทั้งหมดส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 มีปัญหาในเรื่องนโยบายการจัดอุทยานการศึกษาไม่ชัดเจนและแน่นอน รองลงมาร้อยละ 60.87 มีปัญหาขาดการสนับสนุนในเรื่องการวางแผนจากกลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และน้อยที่สุดร้อยละ 17.39 มีปัญหาคาดการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผน

ปัญหาการเตรียมบุคลากร พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และส่วนใหญ่ร้อยละ 69.67 บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้และทักษะในเรื่องอุทยานการศึกษาไม่เพียงพอ รองลงมา ร้อยละ 34.78 มีปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดอุทยานการศึกษาไม่จัดอบรมให้ความรู้บุคลากร

ปัญหาการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 มีปัญหาขาดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ รองลงมา ร้อยละ 21.74 มีปัญหาขาดบุคลากรในการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และมีปัญหาน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 คือบุคลากรในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์น้อย

ปัญหางบประมาณ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และเกือบทั้งหมดมีปัญหา ไม่มีการจัดสรรงบประมาณมาให้โดยตรง รองลงมาคืองบประมาณที่ขอจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องมีให้ไม่สม่ำเสมอและแน่นอน

สำหรับ ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 มีปัญหาด้านขั้นเตรียมการจัดอุทยานการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 95.00 ได้แก่ การขาดงบประมาณในการจัดซื้อ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ไม่เพียงพอ รองลงมา ร้อยละ 55.00 ขาดบุคลากรในการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ น้อยที่สุดร้อยละ 15.00 บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ปัญหาด้านชั้นการดำเนินงาน ได้แก่

3.2.1 ปัญหาการบริหารการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 14 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการบริหารการจัดอุทยานการศึกษา

ปัญหาการบริหารการจัด อุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน (N=23)		ครูผู้รับผิดชอบการจัด (N=23)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัญหาการดำเนินงานการ จัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ ของอุทยานการศึกษา				
มีปัญหา	23	100.00	-	-
ปัญหา ได้แก่				
- นโยบายของกระทรวง มีกำหนดมาใหม่อยู่เสมอ	13	56.52	14	60.87
- มีความพร้อมหรือความ เหมาะสมของ โรงเรียน ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณและสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอ	7	30.43	9	31.13
- ขาดคู่มือที่เป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรม	18	78.26	21	91.30
- ครูไม่เห็นความสำคัญ ในการจัดกิจกรรม อุทยานการศึกษา	2	8.70	3	13.04
- ขาดการสนับสนุนจาก หน่วยงานที่ให้อัด อุทยานการศึกษา	8	34.78	-	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารการจัด อุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- เข้าใจนโยบายใน การจัดอุทยานการศึกษา ไม่ชัดเจน	17	73.91	-	-
2. ปัญหาการใช้ทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์)				
มีปัญหา	23	100.00	19	82.61
ปัญหา ได้แก่				
- ขาดบุคลากรในการ ปฏิบัติงาน	11	47.82	10	52.63
- ขาดแคลนงบประมาณที่ ใช้ในการปฏิบัติงาน	21	91.30	19	100.00
- ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ จะใช้ในการปฏิบัติงาน	16	69.57	-	-
- มีการถ่ายโอนทรัพยากร จากโครงการต่าง ๆ ไม่เหมาะสม	3	13.04	-	-
3. การจัดหาอาคารสถานที่เพื่อการพักผ่อน หย่อนใจ				
มีปัญหา	23	100.00	23	100.00
ปัญหา ได้แก่				
- ขาดบุคลากรในการ ปฏิบัติงาน	5	21.74	3	13.04

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารการจัด อุทยานการศึกษา	ผู้บริหาร โรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ขาดแคลนงบประมาณที่ ใช้ในการปฏิบัติงาน	21	91.30	18	78.26
- ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ ใช้ในการปฏิบัติงาน	16	69.57	9	39.13
- ผู้ใช้อุทยานการศึกษาไม่ รักษาระเบียบ ข้อปฏิบัติ	8	34.78	-	-
- มีพื้นที่คับแคบไม่สามารถ แบ่งพื้นที่เพื่อการพักผ่อน ได้เพียงพอ	11	47.82	7	30.43
- น้ำท่วมบริเวณโรงเรียน ตลอดช่วงฤดูฝนและช่วง ฤดูน้ำหลาก	14	60.87	14	60.87
- พื้นดินเค็มเพาะปลูกต้นไม้ ให้เจริญเติบโตได้ยาก	3	13.04	-	-
- ต้องตัดต้นไม้ใหญ่บาง ส่วนทิ้งเพื่อสร้างอาคาร เรียนหลังใหม่	3	13.04	-	-
4. การจัดอาคารสถานที่เพื่อเป็น แหล่งความรู้				
มีปัญหา	23	100.00	23	100.00
ปัญหา ได้แก่				
- ขาดบุคลากรในการ ปฏิบัติงาน	3	13.04	3	13.04

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารการจัด อุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ขาดงบประมาณในการ ปฏิบัติงาน	21	91.30	18	78.26
- ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ใน การปฏิบัติงาน	9	39.13	9	39.13
- น้ำท่วมบริเวณโรงเรียน ตลอดช่วงฤดูฝนและ ช่วงฤดูน้ำหลาก	14	60.87	14	60.87
- ขาดแคลนอาคารสถานที่ สำหรับจัดการเรียน การสอน	7	30.43	7	30.43
5. การประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ				
ไม่มีปัญหา	7	30.40	19	82.61
มีปัญหา	16	69.57	4	17.39
ปัญหาได้แก่				
- ไม่ได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากหน่วยงาน ต้นสังกัด	7	43.75	1	25.00
- ไม่มีเวลาที่จะไปติดต่อ ประสานงาน	8	50.00	1	25.00
- ไม่สะดวกในการเดินทาง ไปติดต่อประสานงาน	3	18.75	1	25.00
- ขาดผู้จะไปติดต่อ ประสานงาน	6	37.50	-	-

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารการจัด อุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- นโยบายผู้บริหาร				
โรงเรียนแต่ละช่วง ไม่				
ไม่ประสานต่อเนื่องกัน				
	1	25.00	-	-
6. การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน				
การจัดกิจกรรม				
ไม่มีปัญหา	10	43.48	-	-
มีปัญหา	13	56.52	9	39.13
ปัญหาได้แก่				
- ขาดงบประมาณในการ				
จัดทำเอกสาร	13	100.00	4	44.44
- ขาดบุคลากรในการจัด				
ทำเอกสาร	3	23.07	-	-
- การประชาสัมพันธ์				
ไม่ต่อเนื่อง	6	46.15	5	55.55
- ผู้ปกครองสนใจเอกสารที่				
แจกไปน้อย	4	30.77	1	11.11
7. ปัญหาการเปิดบริการประชาชน				
มีปัญหา	21	100.00	21	100.00
ปัญหา ได้แก่				
- ยุ่งยากต่อการรักษา				
ความปลอดภัย				
ภายในโรงเรียน	10	43.48	11	52.38
- ขาดบุคลากรที่จะอำนวยความสะดวก				
ความสะดวก	16	69.57	20	95.23

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ปัญหาการบริหารการจัด อุทยานการศึกษา	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ผู้ใช้อุทยานการศึกษา ไม่รักษาระเบียบ และข้อปฏิบัติ	8	34.78	9	42.86
- ขาดสถานที่ที่จะให้ ประชาชนเข้ามาใช้ โดยเฉพาะ	6	26.09	8	38.10
2.1.8 การดูแลบำรุงรักษาให้อุทยาน การศึกษามีความร่มรื่น สะอาด สวยงาม และมีระเบียบ				
มีปัญหา	23	100.00	23	100.00
ปัญหาได้แก่				
- งบประมาณในการดูแล บำรุงรักษาไม่เพียงพอ	17	73.91	18	78.26
- บุคลากรในการดูแลบำรุง รักษาไม่เพียงพอ	2	8.70	-	-
- น้ำท่วมขังยากในการ ดูแลบำรุงรักษา	14	60.87	16	69.57
- ประชาชนที่เข้ามาใช้ อุทยานการศึกษาไม่รักษา ความสะอาด	8	34.78	8	34.78
- น้ำท่วมน้ำเอายะและ สิ่งปฏิกูลมาติดค้างใน บริเวณโรงเรียน	12	52.17	16	69.57

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหาในชั้นการดำเนินงานการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของอุทยานการศึกษา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 ขาดคู่มือที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม และรองลงมาร้อยละ 56.52 คือ นโยบายของกระทรวงมีมาใหม่อยู่เสมอ มีปัญหาน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 คือ ครัวไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมอุทยานการศึกษา

ส่วนปัญหาการใช้ทรัพยากร (บุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์) ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหาและปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.30 ขาดแคลนงบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน รองลงมาร้อยละ 69.57 มีปัญหาขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 คือ ปัญหาการถ่ายโอนทรัพยากรจากโครงการต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม

ปัญหาการจัดอาคารสถานที่เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจในอุทยานการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 ขาดแคลนงบประมาณที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน รองลงมาร้อยละ 69.57 ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และมีปัญหาน้อยที่สุดร้อยละ 13.04 พื้นดินเค็มเพาะปลูกต้นไม้ให้เจริญเติบโตได้ยากและการต้องตัดต้นไม้ใหญ่บางส่วนทิ้งเพื่อสร้างอาคารเรียนหลังใหม่

ปัญหาการจัดสถานที่เพื่อการศึกษาในอุทยานการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา ปัญหาที่พบส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 ขาดงบประมาณในการปฏิบัติงาน รองลงมา ร้อยละ 60.87 มีปัญหาจากน้ำท่วมบริเวณโรงเรียนตลอดช่วงฤดูฝนและช่วงฤดูน้ำหลาก มีปัญหาน้อยที่สุดร้อยละ 13.04 เกิดจากขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 69.57 มีปัญหา และไม่มีปัญหาร้อยละ 30.43 ปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 50.00 ไม่มีเวลาที่จะไปติดต่อประสานงาน รองลงมา ร้อยละ 43.75 ไม่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานต้นสังกัด

ปัญหาการประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 86.52 มีปัญหา และปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำเอกสาร รองลงมาร้อยละ 48.15 การประชาสัมพันธ์ไม่ต่อเนื่อง และน้อยที่สุดร้อยละ 30.77 ผู้ปกครองสนใจเอกสารที่ทางโรงเรียนแจกไปน้อย

ปัญหาการเปิดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ ในอุทยานการศึกษาผู้บริหารทั้งหมดมี ปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 69.67 ขาดบุคลากรที่จะอำนวยความสะดวก รองลงมา ร้อยละ 43.48 มีปัญหายุ่งยากต่อการรักษาความปลอดภัยภายในโรงเรียน มีปัญหาน้อยที่สุด ร้อยละ 26.09 ขาดสถานที่ที่จะให้ประชาชนเข้ามาใช้โดยเฉพาะ

การดูแลบำรุงรักษาให้อุทยานการศึกษามีความร่มรื่น สะอาดสวยงาม และมีระเบียบ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 79.91 งบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาไม่เพียงพอ รองลงมาร้อยละ 60.87 มีปัญหาน้ำท่วมขังยากในการดูแลบำรุงรักษา และน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 บุคลากรในการดูแลบำรุงรักษาไม่เพียงพอ

สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดมีปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารการจัดอุทยานการศึกษา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 ขาดคู่มือที่เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม รองลงมาร้อยละ 60.87 มีปัญหาที่นโยบายของกระทรวงมีกำหนดมาใหม่อยู่เสมอ น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 ครูไม่เห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมอุทยานการศึกษา

ปัญหาการใช้บุคลากร งบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 มีปัญหาและปัญหาทั้งหมดได้งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ รองลงมาร้อยละ 76.95 ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และน้อยที่สุดร้อยละ 52.63 ขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการจัดอาคารสถานที่ให้มีความร่มรื่น สะอาด สวยงามและมีระเบียบ พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 ได้งบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาไม่เพียงพอ รองลงมาร้อยละ 60.87 น้ำท่วมบริเวณโรงเรียน ตลอดช่วงฤดูฝนและช่วงฤดูน้ำหลาก น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 บุคลากรในการดูแลบำรุงรักษาไม่เพียงพอ

ปัญหาการประสานงานในการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 ไม่มีปัญหา และมีปัญหาเพียงร้อยละ 17.39 ปัญหาได้แก่ ไม่ได้ได้รับความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนอย่างสม่ำเสมอ ครูไม่มีเวลาในการติดต่อประสานงาน และนโยบายของผู้บริหารโรงเรียนแต่ละช่วงไม่สานต่อเนืองกัน

ปัญหาการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 ไม่มีปัญหา มีปัญหาร้อยละ 39.13 ซึ่งปัญหาที่พบส่วนใหญ่ร้อยละ 55.55 ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง รองลงมาร้อยละ 44.44 ขาดงบประมาณในการทำเอกสารประชาสัมพันธ์ และน้อยที่สุดร้อยละ 11.11 ประชาชนไม่ให้ความสำคัญในข่าวสาร

ปัญหาการบริการประชาชน กรณีที่โรงเรียนไม่เปิดบริการให้ประชาชนเข้าใช้ทั้งหมด เห็นว่า ยากต่อการรักษาความปลอดภัยและขาดบุคลากรที่อำนวยความสะดวก ส่วนโรงเรียนที่เปิดให้ประชาชนเข้าใช้บริการ พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดเห็นว่า มีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 95.23 ขาดบุคลากรที่จะอำนวยความสะดวกรองลงมาร้อยละ 52.38 ยากต่อการรักษาความปลอดภัย และน้อยที่สุดร้อยละ 19.06 เปิดให้ใช้บริการได้เฉพาะช่วงวันเวลาราชการ

ปัญหาในการดูแลบำรุงรักษาอุทยานการศึกษาได้มรรี้น สะอาด สวยงาม และมีระเบียบ ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 งบประมาณในการดูแลบำรุงรักษาไม่เพียงพอ รองลงมาร้อยละ 69.57 ได้แก่น้ำท่วมทำให้อาคารสถานที่สกปรกตันไม่คายน น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 เกิดจากการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ต้องตัดต้นไม้เดิม และความไม่เรียบร้อยของกองวัสดุก่อสร้าง

3.2.2 ปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน

ตารางที่ 15 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน

ปัญหาการจัดกิจกรรม การศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน ร้อยละ (N=23)		ครูผู้รับผิดชอบการจัด จำนวน ร้อยละ (N=23)	
	1. ด้านวิชาการ			
ไม่มีปัญหา	7	30.43	14	60.87
มีปัญหา	16	69.57	9	39.13
ปัญหาได้แก่				
- ขาดผู้มีความรู้และ เชี่ยวชาญในแหล่ง วิทยาการที่โรงเรียนมีอยู่	5	31.25	5	55.56
- อัตราครูขาด	3	18.75	3	33.33
- มีนักเรียนจำนวนมากทำ ให้ไม่สามารถจัดการเรียน การสอนด้วยการฝึกปฏิบัติ จริงได้อย่างทั่วถึง	11	68.76	-	-
- ครูมีงานหลายด้านทำให้ มีเวลาสอนไม่เต็มที่	5	31.25	3	33.33
- น้ำท่วมทำให้ไม่สามารถ จัดการเรียนการสอน ได้เต็มที่	7	43.76	-	-

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม การศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ครูมีทักษะในการจัด การเรียนการสอน นอกห้องเรียนไม่เพียงพอ				
	9	56.25	2	22.22
2. ด้านวิชาชีพ				
ไม่มีปัญหา				
	10	43.48	4	17.39
มีปัญหา				
	13	56.52	19	82.61
ปัญหาได้แก่				
- ไม่มีงบประมาณเพียงพอ ในการลงทุนทำโรงเรียน ซื้ของภัณฑ์วัสดุ และค่าอาหารสัตว์				
	13	100.00	19	100.00
- ไม่มีพื้นที่เพียงพอในการ ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์				
	10	76.92	3	15.79
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ด้านวิชาชีพโดยเฉพาะ				
	5	38.46	5	28.32
- ขาดวัสดุ อุปกรณ์ใน การสอน				
	-	-	13	68.42
- นำท่วมทำให้แปลงสาธิต เสียหาย				
	-	-	6	31.58

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม การศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	

3. ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม
และค่านิยมที่เหมาะสม

ไม่มีปัญหา	11	47.83	5	21.74
มีปัญหา	12	52.17	18	78.26
ปัญหาได้แก่				
- สภาพชุมชนและ สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ยากต่อการอบรมหรือ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในระยะ เวลาสั้น ๆ	9	75.00	4	22.22
- ผู้ปกครองไม่เข้าใจ นโยบายเรื่องการปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่เหมาะสม ของโรงเรียน	3	25.00	-	-
- นักเรียนมีปัญหาการย้าย ที่อยู่ย้ายโรงเรียนบ่อย	6	50.00	6	33.33
- ครอบครัวของนักเรียน แตกแยก	6	41.67	5	27.78
- โรงเรียนมีนักเรียน จำนวนมากดูแลไม่ทั่วถึง	2	16.67	5	27.78

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม การศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ขาดงบประมาณในการ จัดอบรม/เข้าค่าย	-	-	2	11.11
4. ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ				
สิ่งแวดล้อม				
มีปัญหา	23	100.00	23	100.00
ปัญหาได้แก่				
- โรงเรียนถูกน้ำท่วมต้นไม้ และสภาพทั่วไปเสียหาย	14	60.87	14	60.87
- ดินเค็มเพาะปลูกพืชได้ เจริญเติบโตได้ยาก	3	13.04	-	-
- มีการลักขโมยต้นไม้หายาก เช่นต้นจันทร์กะพ้อ ที่อนุรักษ์ไว้	1	4.35	1	4.35
- ประชาชนที่มาใช้บริการ ไม่รักษาความสะอาด	3	13.04	3	13.04
- น้ำเน่าเสียรูล้ำเข้ามา ในเขตของโรงเรียน	5	21.74	-	-
- น้ำท่วมน้ำขะยะมาจาก ที่อื่นเมื่อน้ำแห้ง	2	8.70	2	8.70
- ขาดงบประมาณในการ ปรับปรุงสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น	11	47.83	10	43.48

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม การศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ชาติผู้มีความรู้ทาง พจนานุกรมศาสตร์ที่จะให้ ความรู้แก่นักเรียน	-	-	7	30.43
5. ด้านการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น				
ไม่มีปัญหา	-	-	5	21.74
มีปัญหา	23	100.00	18	78.26
- ขาดงบประมาณในการ จัดกิจกรรม	10	43.48	7	38.89
- ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ใน การจัดกิจกรรม	7	30.43	10	55.55
- ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ด้านมรดกศิลป วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา ท้องถิ่น	9	39.13	6	33.33
- ขาดวัสดุอุปกรณ์ ในการ จัดทำศูนย์วัฒนธรรม ประจำโรงเรียน	12	52.17	-	-
- เครื่องดนตรีไทยที่ได้รับ จัดสรรเสื่อมคุณภาพเร็ว	-	-	3	16.67

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ปัญหาการจัดกิจกรรม การศึกษานอกห้องเรียน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
6. ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร				
ไม่มีปัญหา	-	-	8	34.78
มีปัญหา	23	100.00	15	65.22
ปัญหาได้แก่				
- ผู้ปกครองนักเรียนไม่ สนใจข่าวสารที่				
โรงเรียนแจ้งไป	4	17.39	-	-
- ขาดบุคลากรในการ ทำเอกสาร	11	47.83	9	60.00
- ขาดงบประมาณใน การทำเอกสาร	15	65.22	12	8.00
- ประชาชนไม่สนใจอ่าน ข่าวสารที่ติดไว้				
ที่ป้ายนิเทศ	6	26.09	6	40.00

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน ทางด้านวิชาการผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 69.57 มีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 68.76 มีนักเรียนจำนวนมากทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยการฝึกปฏิบัติจริงได้อย่างทั่วถึง รองลงมาร้อยละ 58.25 ครูมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ และน้อยที่สุด ร้อยละ 31.25 ครูมีภาระงานหลายด้านทำให้มีเวลาสอนไม่เต็มที่

ด้านวิชาชีพ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.62 มีปัญหา และปัญหาที่พบทั้งหมดคือ ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการลงทุนทำโรงเรียน หันสู่สัตว์ และค่าอาหารสัตว์ รองลงมา ร้อยละ 76.92 มีปัญหาไม่มีพื้นที่เพียงพอในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ปัญหาที่น้อยที่สุด ร้อยละ 38.46 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านวิชาชีพโดยเฉพาะ

ปัญหาในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.17 มีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.00 ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า สภาพชุมชน และสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมยากต่อการอบรมหรือปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในระยะเวลาสั้นๆ รองลงมา ร้อยละ 50.00 ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า นักเรียนมีปัญหาที่อยู่ ย้ายโรงเรียนบ่อย และน้อยที่สุด ร้อยละ 16.67 เห็นว่า โรงเรียนมีนักเรียนจำนวนมากดูแลไม่ทั่วถึง

ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาได้แก่ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80.87 โรงเรียนถูกน้ำท่วมต้นไม้และสภาพทั่วไปเสียหาย รองลงมา ร้อยละ 47.83 ขาดงบประมาณในการปรับปรุงสภาพธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น และน้อยที่สุด ร้อยละ 4.35 มีปัญหาการลักลอบโค่นต้นไม้หายาก เช่น ต้นจันทน์กะพ้อ ที่อนุรักษ์ไว้

ปัญหาด้านการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.17 ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดศูนย์วัฒนธรรมประจำโรงเรียน รองลงมา ร้อยละ 43.48 ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น น้อยที่สุด ร้อยละ 30.43 ขาดสื่อ วัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม

ด้านแหล่งข้อมูลข่าวสาร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.22 ขาดงบประมาณในการทำเอกสารแจ้งข่าวสาร และรองลงมา ร้อยละ 47.83 ครูไม่มีเวลาในการทำเอกสาร มีปัญหาที่น้อยที่สุด ร้อยละ 17.39 คือ ผู้ปกครองนักเรียนไม่สนใจข่าวสารที่โรงเรียนแจ้งไป

ด้านวิชาการ พบว่า สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 ไม่มีปัญหา และมีปัญหา 39.13 เมื่อพิจารณารายละเอียดที่มีปัญหาด้านวิชาการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.56 พบว่า ขาดผู้มีความรู้อย่างเชี่ยวชาญในแหล่งวิทยาการที่โรงเรียนมีอยู่ ปัญหาของลงมาร้อยละ 33.33 คือครูไม่มีเวลาในการจัดกิจกรรม วิชาการนอกเหนือจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ และอัตราครูขาด น้อยที่สุดร้อยละ 22.22 ครูมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ

ด้านวิชาชีพ พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 มีปัญหา และในส่วนที่มีปัญหาพบว่า ปัญหาทั้งหมดคือ ขาดงบประมาณที่จะลงทุน ลงมือทำร้อยละ 68.42 ขาดวัสดุ อุปกรณ์ในการสอน น้อยที่สุดร้อยละ 15.79 มีปัญหาไม่มีพื้นที่เพียงพอในการจัดการเรียนการสอน

ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาตอบว่ามีปัญหาและปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 72.22 เกิดจากการมีสื่อต่าง ๆ ที่ช่วยให้เสื่อมเสียและสร้างค่านิยมไม่เหมาะสมมาก ลงมือทำร้อยละ 33.33 นักเรียนย้ายที่อยู่และย้ายโรงเรียนบ่อย น้อยที่สุดร้อยละ 11.11 ขาดงบประมาณในการจัดอบรม/เข้าค่าย

ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดมี ปัญหา เนื่องจากปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 โรงเรียนถูกน้ำท่วมต้นไม้ และสภาพทั่วไปเสียหาย ลงมือทำร้อยละ 43.48 ขาดงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 มีประชาชนเข้ามาลักขโมยต้นไม้ที่หายาก

ด้านการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่าครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.26 มีปัญหา ปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.56 ได้แก่ ขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรม ลงมือทำร้อยละ 38.89 ขาดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม น้อยที่สุดร้อยละ 16.67 เครื่องดนตรีไทยที่ได้รับจัดสรรเสื่อมคุณภาพเร็ว

ตำแหน่งข้อมูล ข่าวสาร พบว่าครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.22 มีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 ขาดงบประมาณในการทำเอกสาร รองลงมาร้อยละ 60.00 ขาดบุคลากรในการทำเอกสาร น้อยที่สุดร้อยละ 40.00 ประชาชน และนักเรียนไม่สนใจอ่านข่าวสารที่ติดไว้ตามป้ายนิเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2.3 ปัญหาการนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียน การสอน

ตารางที่ 16 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการ
ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียน
การสอน

การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	

2.3 การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์

ในการจัดการเรียนการสอน

มีปัญหา 23 100.00 23 100.00

ปัญหาได้แก่

- ครูใช้อุทยานการศึกษาเฉพาะ

วิชาเกษตรและพลศึกษา 15 65.22 - -

- ครูไม่สามารถบูรณาการกิจกรรม

ต่าง ๆ ในอุทยานการศึกษาเข้า

กับการเรียนการสอนตามปกติได้ 12 52.17 - -

- ครูส่วนใหญ่เกรงอันตรายจากการ

ใช้อุทยานการศึกษา เช่น ตกน้ำ 4 17.39 4 17.39

- ครูยังมีทักษะในการจัดการเรียน

การสอนนอกห้องเรียนไม่เพียงพอ 9 39.13 - -

- ความเก่าแก่ของอาคารสถานที่

อาจทำอันตรายต่อเด็ก เมื่อเข้า

ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

นี้ทำร่วมทำให้ไม่สามารถจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนได้เต็มที่ 10 43.48 - -

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	ผู้บริหารโรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ครูมีทักษะในการจัดการศึกษาออก				
ห้องเรียนไม่เพียงพอ	16	69.57	-	-
- เนื้อหาวิชายังไม่เอื้อที่จะเอา				
แหล่งความรู้มาใช้ในการจัด				
การเรียนการสอนได้	7	30.43	-	-
- เกรงอันตรายจากการเข้ามาใช้				
อุทยานการศึกษา เช่น ตกน้ำ	4	17.39	-	-

จากตารางที่ 16 พบว่า การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดมีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 65.22 ครูใช้อุทยานการศึกษาเฉพาะวิชาเกษตรและพลศึกษา รองลงมาร้อยละ 52.17 ครูไม่สามารถบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ในอุทยานการศึกษาเข้ากับการเรียนการสอนตามปกติได้ ปัญหาที่น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 ครูเกรงอันตรายจากการใช้อุทยานการศึกษา เช่น ตกน้ำ

ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนในอุทยานการศึกษา พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาทั้งหมดมีปัญหา โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 69.57 ครูมีทักษะในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ รองลงมาร้อยละ 43.48 นี้ทำให้นักเรียนไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้เต็มที่ น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 มีปัญหาความเก๋ากังของอาคาร สถานที่อาจทำอันตรายต่อเด็ก เมื่อเข้าไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอันตรายจากการเข้าใช้อุทยานการศึกษา เช่น ตกน้ำ

3.3 ปัญหาด้านขั้นตอนการประเมินติดตามผล

ตารางที่ 17 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านขั้นตอนการประเมินติดตามผลการจัดอุทยานการศึกษา

ปัญหาด้านขั้นตอนการประเมินติดตามผล	ผู้บริหารโรงเรียน (N=23)		ครูผู้รับผิดชอบการจัด (N=23)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การประเมินติดตามผล				
ไม่มีปัญหา	9	39.13	5	21.74
มีปัญหา	14	60.87	18	78.26
ปัญหาได้แก้				
- ขาดการประเมินผลอย่าง ต่อเนื่องจากต้นสังกัด	14	100.00	15	83.33
- ขาดความร่วมมือจากบุคลากร	2	14.29	3	16.67
- ขาดเครื่องมือในการประเมินผล	12	85.71	12	68.67
2. การรายงานผลการดำเนินงาน การจัดอุทยานการศึกษา				
ไม่มีปัญหา	5	21.74	7	30.43
มีปัญหา	18	78.26	16	69.57
- ไม่ได้กำหนดรูปแบบ การประเมินผลให้ชัดเจน	8	44.44	10	62.50
- ไม่ได้กำหนดเวลาในการ รายงานผล	3	16.67	5	31.25
- ขาดการเก็บรวบรวมการ รายงานผลอย่างต่อเนื่อง	13	72.22	12	75.00

จากตารางที่ 17 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 60.87 มีปัญหาในการติดตามประเมินผล และปัญหาที่พบผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมดเห็นว่า ขาดการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากต้นสังกัด รองลงมาร้อยละ 85.71 ขาดเครื่องมือในการประเมินผล ปัญหาน้อยที่สุดร้อยละ 14.29 ขาดความร่วมมือจากบุคลากร

การรายงานผลการดำเนินงาน การจัดอุทยานการศึกษา พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 มีปัญหา และปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 72.22 ขาดการเก็บรวบรวมการรายงานผลอย่างต่อเนื่อง รองลงมาร้อยละ 44.44 ไม่ได้กำหนดรูปแบบการรายงานผล ให้ชัดเจน ปัญหาน้อยที่สุดร้อยละ 16.67 ไม่ได้กำหนดเวลาในการรายงานผล

จากตารางที่ 23 พบว่า ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 มีปัญหาในประเมินติดตามผลการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา และในส่วนที่มีปัญหาส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 ขาดการประเมินติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รองลงมาร้อยละ 86.67 ขาดเครื่องมือในการประเมินผลน้อยที่สุดร้อยละ 16.67 ขาดความร่วมมือจากบุคลากร

ปัญหาการรายงานผลการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.57 มีปัญหาในส่วนที่มีการปัญหาพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.00 ขาดการเก็บรวบรวมการรายงานผลไว้เป็นหลักฐาน รองลงมาร้อยละ 62.50 ไม่ได้กำหนดรูปแบบการรายงานผลให้ชัดเจน น้อยที่สุดร้อยละ 31.25 ไม่ได้กำหนดรูปแบบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 18 จำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดอุทยานการศึกษา

ข้อเสนอแนะ	ผู้บริหาร โรงเรียน		ครูผู้รับผิดชอบการจัด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)		(N=23)	
- ให้ความชัดเจน ในนโยบายการจัดอุทยานการศึกษา	10	43.48	-	-
- ให้ชี้แจง ให้ครูเห็นความสำคัญของอุทยานการศึกษา	4	17.39	-	-
- ให้มีงบประมาณสนับสนุน	17	73.91	12	52.17
- ทำคู่มือหรือแนวทาง ในการจัดอุทยานการศึกษา	14	60.87	11	47.83
- ให้มีการอบรมการจัดอุทยานการศึกษามากกว่า 2-3 วัน	6	26.09	9	39.13
- จัดนำไปสู่ต้นแบบโรงเรียนที่มีการจัดอุทยานการศึกษา	2	8.70	-	-
- ให้ความรู้แก่ครู ประชาชน พระ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการจัดอุทยานการศึกษา	6	26.09	4	17.39
- ออกเกณฑ์มาตรฐาน ในการประเมินการจัดอุทยานการศึกษา	6	26.09	-	-
- มีการติดตามประเมินสภาพการจัดอุทยานการศึกษา	12	52.17	8	34.78
- ให้सानนโยบายอย่างต่อเนื่อง	-	-	6	26.09

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการจัด
อุทยานการศึกษาร้อยละ 73.91 ให้มีงบประมาณสนับสนุน รองลงมาร้อยละ 60.87 ให้ทำคู่มือ
หรือแนวทางในการจัดอุทยานการศึกษา และจำนวนร้อยละ 52.17 ให้มีการติดตามประเมิน
สภาพการจัดอุทยานการศึกษา

สำหรับครูผู้รับผิดชอบการจัดอุทยานการศึกษาให้ข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ร้อยละ 52.17
ให้จัดสรรงบประมาณในการจัดอุทยานการศึกษา รองลงมาร้อยละ 47.83 ทำคู่มือการจัด
อุทยานศึกษาออกเผยแพร่ น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 เน้นการปลูกต้นไม้โดยไม่จำกัดชนิด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน เกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านชั้นการเตรียมการ ด้านชั้นการดำเนินงาน และด้านชั้นการประเมินผลและปัญหาการดำเนินงานการจัดอุทยานการศึกษา

4.1 ด้านชั้นการเตรียมการ

ตารางที่ 19 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียน ด้านชั้นการเตรียมการจัดอุทยานการศึกษา

ด้านชั้นการเตรียมการ	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
1. การจัดอุทยานการศึกษา		
นักเรียนทราบว่าโรงเรียนเป็นอุทยานการศึกษาจาก		
- ป้ายชื่ออุทยานการศึกษา	6	13.04
- ครูบอก	38	78.26
- อ่านพบในหนังสือ	4	8.70

จากตารางที่ 19 พบว่า ด้านชั้นการเตรียมการจัดอุทยานการศึกษา พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 ทราบว่าโรงเรียนเป็นอุทยานการศึกษาจากการบอกของครู รองลงมาร้อยละ 13.04 ทราบจากป้ายชื่ออุทยานการศึกษาและน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 อ่านพบในหนังสือ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ด้านชิ้นการดำเนินงาน

4.2.1 การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 20 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนเกี่ยวกับการบริหารการจัดอุทยานการศึกษา

การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงอาคารสถานที่ กิจกรรมที่นักเรียนร่วมดำเนินการ ได้แก่		
- ทำความสะอาดสถานที่ต่าง ๆ ในอุทยานการศึกษา	46	100.00
- เตรียมสถานที่เพื่อปลูก ไม้ดอก ไม้ประดับ	46	100.00
- ปลูก ไม้ดอก ไม้ประดับ	44	95.65
- จัดห้องต่าง ๆ ให้สะอาดและมีระเบียบ	38	82.61
- ทำป้ายชื่อต้นไม้	10	21.74
- ทำป้ายรณรงค์รักษาความสะอาด	16	34.78
- ทาสีอาคาร	4	8.70
2. วิธีการที่นักเรียนดูแลบำรุงรักษาอุทยานการศึกษา		
- ทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบ	46	100.00
- ดูแลต้นไม้เป็นประจำคนละ 1-2 ต้น	8	17.39
- รดน้ำต้นไม้	46	100.00
- จัดตกแต่งต้นไม้ให้สวยงาม มีระเบียบ	34	73.91

จากตารางที่ 20 พบว่า นักเรียนทั้งหมดมีส่วนร่วมในการปรับปรุงอาคาร สถานที่ กิจกรรมที่นักเรียนร่วมดำเนินการ โดยร่วมกิจกรรมทำความสะอาดสถานที่ต่าง ๆ ในอุทยาน การศึกษาและเตรียมสถานที่เพื่อปลูก ไม้ดอก ไม้ประดับ รองลงมาร้อยละ 95.65 ปลูก ไม้ดอก ไม้ประดับ และน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 ร่วมกิจกรรมทาสีอาคาร

วิธีการที่นักเรียนดูแลบำรุงรักษาอุทยานการศึกษา พบว่า ทั้งหมดทำความสะอาด บริเวณที่รับผิดชอบและรดน้ำต้นไม้ รองลงมาร้อยละ 73.91 จัดตกแต่งต้นไม้ให้สวยงาม มี ระเบียบ น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 ดูแลต้นไม้เป็นประจำคนละ 1-2 ต้น

4.2.2 การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน

ตารางที่ 21 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน		
1. ด้านวิชาการ		
1.1 การมีส่วนร่วมกิจกรรมวิชาการต่าง ๆ ที่จัด ให้มีในอุทยานการศึกษา		
เคยมีส่วนร่วม	46	100.00
กิจกรรมที่ร่วมได้แก่		
- การแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการต่าง ๆ	39	84.78
- การจัดนิทรรศการงานวิชาการของ โรงเรียน	6	13.04
- การศึกษานอกสถานที่	26	56.52
- การเข้าค่ายอบรมวิชาการต่าง ๆ	18	39.13
- การเข้าฟังวิทยากรพูด บรรยาย	14	30.43
1.2 สถานที่ที่ครูใช้จัดกิจกรรมทางด้านวิชาการ ในอุทยานการศึกษา		
- อาคารเอนกประสงค์	20	43.48
- โรงอาหาร	36	78.26
- ห้องสมุดโรงเรียน	38	82.60
- ห้องสื่อ	14	30.43
- ห้องจริยะ	20	43.48
- ห้องศูนย์ศิลปวัฒนธรรมไทย	4	8.70

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
1.3 กิจกรรมวิชาการที่จัดบ่อยครั้งมากที่สุด		
- ภาษาไทย	34	73.91
- ภาษาอังกฤษ	6	13.04
- คณิตศาสตร์	30	65.22
- วิทยาศาสตร์	24	52.17
- สิ่งแวดล้อม	24	52.17
- ทั่ว ๆ ไป	4	8.70
2. ด้านวิชาชีพ		
2.1 วิชาชีพที่อุทยานการศึกษาจัดดำเนินการและ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม		
- ปลูกพืชผักสวนครัว	36	78.26
- เลี้ยงหมู	2	4.35
- เลี้ยงไก่	2	4.35
- เลี้ยงปลา	4	8.70
- ทำดอกไม้จัน	18	39.13
- นเพาะเห็ด	2	4.35
- ทำอาหาร	6	13.04
- ประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของประดับตกแต่ง	46	100.00
- ตัดเย็บเสื้อผ้า	4	8.70
- ตัดผม	4	8.70
2.2 วิธีการสอนวิชาชีพต่าง ๆ		
- ครูในโรงเรียนเป็นผู้ฝึกสอนเอง	46	100.00
- ให้ประชาชนในชุมชนมาสอนเป็นบางครั้ง	8	17.39
- สาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติตาม	34	73.91
- จัดฉายวิดีโอให้ดู	6	13.04

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
- เชิญวิทยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ		
มาอบรม	10	21.74
- จัดทำป้ายนิเทศแนะนำอาชีพ	12	26.09
3. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ เหมาะสม		
3.1 กิจกรรมที่ครูจัดเพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ได้แก่		
- ฝึกนั่งสมาธิ	46	100.00
- นิมนต์พระมาให้ความรู้ทางธรรม	44	95.65
- ติดป้ายคำสอน สุภาษิต ตามอาคารเรียน และตามต้นไม้	32	69.56
- ครอบบรมเป็นประจำทุกวัน	46	100.00
- พานักเรียน ไปวัดที่อยู่ใกล้ ๆ โรงเรียน เพื่ออบรมและนั่งเทศน์	32	69.57
- จัดเข้าค่ายพุทธธรรมหรือพุทธบุตร	12	26.09
3.2 ครูจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมในช่วงเวลา		
- ก่อนเข้าเรียนภาคเช้าและภาคบ่าย	46	100.00
- พักกลางวัน	30	65.21
- ทุกวัน	46	100.00
- วันสุดสัปดาห์	46	100.00
4. การอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม		
4.1 ได้จัดสิ่งต่อไปนี้เพื่อการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อมศึกษา		
- สวนปลาในโรงเรียน	8	17.39

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
- สวนสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน	10	21.74
- สวนหย่อมและแปลงไม้ดอกไม้ประดับ	46	100.00
- ปลูกพันธุ์ไม้หายากไว้ในโรงเรียน	14	30.43
- ป้ายรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม	34	73.91
- ระบบการแยกและกำจัดขยะ	38	82.61
- ตัวอย่างการนำขยะกลับมาใช้ใหม่	20	43.48
- การประหยัดน้ำ ไฟ	30	65.22
- การทรมานเวียนน้ำกลับมาใช้ใหม่	14	30.43
- ป้ายรณรงค์รักษาความสะอาด	38	82.61
4.2 กิจกรรมที่ครูสอนให้นักเรียนรู้จักอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม		
- รู้จักแยกขยะชนิดต่าง ๆ	38	82.61
- รู้จักนำขยะบางอย่างกลับมาใช้ใหม่ได้	36	78.26
- รักษาความสะอาด	46	100.00
- รักต้นไม้ไม่ทำลายต้นไม้	44	95.65
- ไม่ทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	44	95.65
- ใช้น้ำ, ไฟอย่างประหยัด	46	100.00
- ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด	30	65.22
4.3 บริเวณธรรมชาติในอุทยานการศึกษาที่ นักเรียนชอบ		
- ห้องสมุดที่จัดได้ร่มไม้	6	13.04
- สวนสิ่งแวดล้อม	8	17.39
- ห้องเรียนธรรมชาติ	6	13.04
- สวนหย่อมแปลงไม้ดอกไม้ประดับ	46	100.00
- สระน้ำของโรงเรียน	10	21.73

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
- ใต้ต้นไม้	12	26.09
- คลองหรือแม่น้ำหน้าโรงเรียน	16	34.78
- ศาลาบนสระน้ำ	2	4.35
5. การอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น		
5.1 กิจกรรมที่ครูจัดเพื่ออนุรักษ์มรดกศิลป วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น		
- ทำบุญตักบาตรในวันสำคัญต่าง ๆ	46	100.00
- ร่วมกิจกรรมประเพณีของท้องถิ่นและชุมชน เช่น แห่เทียนพรรษา ลอยกระทง	38	82.61
- นานักเรียนไปทัศนศึกษาวัด หรือ โบราณ สถานใกล้ ๆ โรงเรียน	40	86.96
- จัดประกวดมารยาทและวัฒนธรรมไทย	38	82.61
- นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดสอนในโรงเรียน	22	47.83
- จัดป้ายนิเทศหรือนิทรรศการ	22	47.83
- เชิญบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน	20	43.48
5.2 การรวบรวมหรือจัดแสดงของเก่าที่มีคุณค่า ต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในโรงเรียน		
- ไม่มีการรวบรวม	12	26.08
- มีการรวบรวม	34	73.91
สิ่งที่รวบรวมหรือจัดแสดง		
- ธนบัตรชนิดต่าง ๆ	6	17.66
- เหรียญตราชนิดต่าง ๆ	4	11.76

ตารางที่ 21 (ต่อ)

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
- เครื่องมือเครื่องใช้ในสมัยเก่า ๆ	10	29.41
- เครื่องดนตรีไทยชนิดต่าง ๆ	18	47.06
- ตัวอาคารเรียนหลังแรกของโรงเรียน	6	17.65
- จัดแสดงของในบ้าน	4	11.76
5.3 กิจกรรมการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม		
ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นักเรียนชอบ		
- นาชมโบราณสถานที่อยู่ในโรงเรียนหรือใกล้โรงเรียน	4	8.70
- ฝึกซ้อมดนตรี-นาฏศิลป์ไทย	38	78.26
- ร่วมกิจกรรมประเพณีกับวัดหรือท้องถิ่นในวันสำคัญต่าง ๆ	40	86.96
- ประกวดมารยาท การแต่งกาย	28	60.87

จากตารางที่ 21 พบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษานอกห้องเรียนด้านวิชาการ พบว่านักเรียนทั้งหมดเคยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมวิชาการ กิจกรรมที่เคยมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.78 ได้แก่ การแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการต่าง ๆ รองลงมา ร้อยละ 56.52 การศึกษานอกสถานที่ น้อยที่สุด ร้อยละ 13.04 ได้แก่ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการวิชาการต่าง ๆ

สถานที่ที่ครูใช้จัดกิจกรรมทางด้านวิชาการส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.60 ใช้ห้องสมุด โรงเรียน รองลงมา ร้อยละ 78.26 ใช้โรงอาหาร น้อยที่สุด ร้อยละ 8.70 ใช้ห้องศูนย์ศิลปวัฒนธรรมไทย

กิจกรรมวิชาการที่จัดบ่อยครั้งมากที่สุด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.91 ตอบว่า เป็นวิชาภาษาไทย รองลงมาร้อยละ 65.22 เป็นวิชาคณิตศาสตร์ และน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 เป็นการตอบคำถามทั่ว ๆ ไป

ด้านวิชาชีพที่อุทยานการศึกษาจัดดำเนินการและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนทั้งหมด ร่วมกิจกรรมประดิษฐ์เศษวัสดุเป็นของประดับตกแต่ง รองลงมาร้อยละ 78.26 ปลูกพืชผักสวนครัว น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ และเพาะเห็ด วิธีการสอนวิชาชีพ พบว่า ทั้งหมดครูในโรงเรียนเป็นผู้ฝึกสอนเอง รองลงมาร้อยละ 73.91 ใช้วิธีสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติตาม น้อยที่สุดร้อยละ 13.04 จัดฉายวิดีโอให้นักเรียนดู

ด้านการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม กิจกรรมที่ครูดำเนินการ นักเรียนทั้งหมด ตอบว่า ครูฝึกให้นั่งสมาธิ และอบรมเป็นประจำทุกวัน รองลงมาร้อยละ 95.65 นิมนต์พระมาให้ความรู้ทางธรรม น้อยที่สุดร้อยละ 26.09 จัดเข้าค่ายคุณธรรม หรือ พุทธบุตร ช่วงเวลาที่ครูดำเนินการทั้งหมดเป็นช่วงก่อนเข้าเรียนภาคเช้า และ ภาคบ่าย ดำเนินการทุกวัน และวันสุดสัปดาห์

การอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่ทางอุทยานการศึกษาจัดเพื่อการเรียน การสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาทั้งหมดคือ ทำสวนหย่อมและแปลง ไม้ดอก ไม้ประดับ รองลงมาร้อยละ 82.61 ได้จัดระบบการแยกและกำจัดขยะ รวมถึงทำป้ายรณรงค์รักษาความสะอาด และน้อยที่สุด ร้อยละ 17.39 คือการจัดทำสวนป่า กิจกรรมที่ครูสอนให้นักเรียนรู้จักอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พบว่า ครูสอนให้นักเรียนทั้งหมด ให้อุรักษ์รักษาความสะอาด ประหยัดน้ำไฟ รองลงมาร้อยละ 95.65 ให้อุรักษ์ต้นไม้ไม้ทำลายต้นไม้ ไม้ทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม น้อยที่สุดร้อยละ 65.22 ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด บริเวณธรรมชาติในอุทยานการศึกษาที่นักเรียนทั้งหมดชอบ ได้แก่ สวนหย่อม แปลง ไม้ดอก ไม้ประดับ รองลงมาร้อยละ 34.78 คือคลองหรือแม่น้ำหน้า โรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ได้แก่ศาลาบนสระน้ำ

การอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า กิจกรรมที่ครู จัดให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมทั้งหมด คือการทำนุ้ตักบาตรในวันสำคัญต่าง ๆ รองลงมาร้อยละ 86.96 ครูพานักเรียนไปทัศนศึกษาวัดหรือโบราณสถานใกล้ ๆ โรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 43.48 เชิญบุคคลจากหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้าน

การรวบรวมหรือจัดแสดงของเก่าที่มีคุณค่าต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 73.91 ตอบว่ามี การรวบรวม สิ่งของที่รวบรวม ไว้ส่วนใหญ่ร้อยละ 47.06 คือ เครื่องดนตรีไทย รองลงมาร้อยละ 29.41 รวบรวมเครื่องมือ เครื่องใช้สมัยเก่า ๆ น้อยที่สุดร้อยละ 11.78 รวบรวมเหรียญตราชนิดต่าง ๆ และกิจกรรมอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรมที่นักเรียนชอบ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 86.96 ชอบร่วม กิจกรรมประเพณีกับวัดหรือท้องถิ่น ในวันสำคัญต่าง ๆ รองลงมาร้อยละ 78.26 ชอบการฝึกซ้อมดนตรี-นาฏศิลป์ไทย น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 ชอบการเข้าชมโบราณสถานที่อยู่ในโรงเรียนหรือใกล้ โรงเรียน

4.2.3 การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน
ตารางที่ 22 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนเกี่ยวกับการนำอุทยานการศึกษามาใช้
 ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน

การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N=48)	ร้อยละ
1. สถานที่ที่ครูพานักเรียนออกมาเรียนนอกชั้นเรียนปกติ		
- ห้องสมุด	46	100.00
- ห้องสมุดเคลื่อนที่	12	26.00
- แหล่งน้ำของโรงเรียน	14	30.43
- ใต้ต้นไม้	32	69.57
- สวนหย่อม	32	69.57
- สวนสิ่งแวดล้อม	4	8.70
- สวนสมุนไพร	16	34.78
- สวนป่า	6	13.04
- สวนวิทยาศาสตร์	4	8.70
- วัดที่อยู่ติดกับโรงเรียน	40	86.96
- โบราณสถานที่อยู่ในหรือติดกับโรงเรียน	24	52.17
ห้องพิเศษต่าง ๆ		
- ห้องศิลปวัฒนธรรม	8	17.39

ตารางที่ 22 (ต่อ)

การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนการสอน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
- ห้องศูนย์สื่อ	16	34.78
- ห้องดนตรี-นาฏศิลป์	26	56.52
- ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์	14	30.43
- ห้องปฏิบัติการทางภาษา	14	30.43
- ห้องคอมพิวเตอร์	14	30.43
2. การนำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอน มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน		
- นำความรู้เรื่องการปลูกต้นไม้มาปฏิบัติและหารายได้	32	69.57
- หารายได้จากการเล่นดนตรี นาฏศิลป์ไทย	16	34.78
- ชอบอ่านหนังสือมากยิ่งขึ้น	22	47.83
- นำแบบอย่างเรื่องความสะอาดและความเป็น ระเบียบเรียบร้อยไปปฏิบัติที่บ้าน	38	82.61

จากตารางที่ 22 พบว่า การนำอุทยานการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับสถานที่ที่ครูพานักเรียนออกมาเรียนนอกชั้นเรียนปกติ ทั้งหมดพานักเรียนมาเรียนห้องสมุด รองลงมาร้อยละ 86.96 พาไปวัดที่อยู่ติดกับโรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 พาไปสวนสิ่งแวดล้อม

ส่วนการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 นำแบบอย่างเรื่องความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยไปปฏิบัติที่บ้าน รองลงมาร้อยละ 69.57 นำความรู้เรื่องการปลูกต้นไม้มาปฏิบัติและหารายได้

4.3 ชั้นการประเมินติดตามผล

ตารางที่ 23 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนเกี่ยวกับผลของการจัดอุทยานการศึกษา

ผลของการจัดอุทยานการศึกษา	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
1. ผลของการจัดอุทยานการศึกษา		
เห็นว่ามีประโยชน์ คือ	46	100.00
- ทำให้นักเรียนได้เห็นของจริง	30	65.22
- ทำให้โรงเรียนสวยงาม สะอาด	38	82.61
- ทำให้อากาศภายในบริเวณโรงเรียนดี	32	69.57
- ทำให้เข้าใจได้ดีกว่าเรียนแต่ในหนังสือ	16	34.78
- ทำให้ได้ปฏิบัติจริง	18	39.13
- ได้รู้จักพันธุ์ไม้ต่าง ๆ	20	43.48
2. ผลของการจัดอุทยานการศึกษาต่อการเรียนการสอน		
2.1 ในชั้นเรียนปกติ	6	13.04
เหตุผล		
- ชื่นชอบกว่าเรียนนอกห้องเรียน	1	16.67
- ได้ความรู้มากกว่านอกห้องเรียน	3	50.00
- ง่ายและสะดวกกว่านอกห้องเรียน	3	50.00
- ครูพูดได้หลายเรื่องมากกว่าเรียนนอกห้องเรียน	4	60.67
2.2 นอกห้องเรียน	32	69.57
เหตุผล		
- ได้เห็นของจริง	22	68.75
- ได้ปฏิบัติจริง	18	56.25
- มีความสนุกสนานมากกว่า	26	81.25
- มีความสดชื่นกว่าอยู่ในชั้นเรียนปกติ	8	25.00
2.3 ทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน	8	17.39
เหตุผล - ขึ้นอยู่กับเทคนิควิธีการสอนของครู	8	100.00

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ผลของการจัดอุทยานการศึกษา	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
3. กิจกรรมในอุทยานการศึกษาที่นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรม		
- ชมโบราณสถานที่อยู่ในโรงเรียนหรือติดกับโรงเรียน	24	52.17
- ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ	12	26.09
- ปลูกต้นไม้ดูแลต้นไม้	10	21.74
- แข่งขันตอบปัญหา	8	17.39
- กิจกรรมวันสุดท้ายปิดค่าย	16	34.78
- ทำความสะอาด	14	30.43
- ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	38	82.61
- อบรมศาสนพิธีและนั่งธรรมจากพระที่มาสอน	26	56.52
- นิทรรศการวิชาการของโรงเรียน	12	26.09

จากตารางที่ 23 พบว่า นักเรียนทั้งหมดเห็นว่า อุทยานศึกษามีประโยชน์และนักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 เห็นว่าทำให้โรงเรียนสวยงาม สะอาด รongลงมาร้อยละ 69.57 ทำให้อากาศภายในบริเวณโรงเรียนดี น้อยที่สุดร้อยละ 34.78 ทำให้เข้าใจได้ดีกว่าเรียนแต่ในห้อง

การเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติกับการศึกษาออกห้องเรียน ในอุทยานการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 69.57 เห็นว่า การศึกษาออกห้องเรียนทำให้เรียนรู้เรื่องมากกว่าในชั้นเรียนปกติ รongลงมาร้อยละ 17.39 เห็นว่าทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียนเรียนรู้เรื่องเท่ากัน ส่วนน้อยที่สุดร้อยละ 13.04 เรียนในชั้นเรียนปกติรู้เรื่องมากกว่านอกห้องเรียน เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า ในจำนวนนักเรียนที่เห็นว่าเรียนนอกห้องเรียนเข้าใจมากกว่าร้อยละ 81.26 ให้เหตุผลว่ามีความสุขสนุกสนานมากกว่า ส่วนในจำนวนนักเรียนที่เห็นว่าเรียนในชั้นเรียนปกติเข้าใจมากกว่าร้อยละ 60.67 ให้เหตุผลว่า ครูสามารถพูดได้หลายเรื่อง

และในจำนวนที่เห็นว่าทั้ง ในชั้นเรียนและนอกห้องเรียนเข้าใจเท่ากันให้เหตุผลว่าขึ้นอยู่กับเทคนิค
วิธีการสอนของครู

กิจกรรมการศึกษาที่นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ
82.61 ชอบปลูกไม้ดอกไม้ประดับ รองลงมาร้อยละ 56.52 ชอบการอบรมศาสนพิธีและฟัง
ธรรมจากพระที่มาสอน น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 คือการแข่งขันตอบปัญหา

4.4 ปัญหาเกี่ยวกับการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 24 จำนวนและค่าร้อยละของนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงาน
การจัดอุทยานการศึกษา

ปัญหาของการดำเนินงาน	จำนวน (N=48)	ร้อยละ
1. ปัญหาในการเข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา		
ไม่มีปัญหา	31	67.39
มีปัญหา	16	32.61
ปัญหาได้แก่		
- เปิดให้นักเรียนเข้าไปใช้ไม่สม่ำเสมอ	7	46.67
- กลัวเข้าไปทำสิ่งของตกแตก	3	20.00
- กลัวครูทำโทษเมื่อเข้าไปจับต้อง	5	33.30
- น้ำท่วมยากต่อการใช้อาคารสถานที่	13	86.67
2. ปัญหาที่นักเรียนอยากให้ทางโรงเรียนยกเลิกในการใช้ อุทยานการศึกษา		
ไม่มี	42	91.30
มี	4	8.70
ปัญหาที่อยากให้ยกเลิก		
- การห้ามนักเรียนไปนั่งเล่นบนศาลาสระน้ำ	4	100.00
- การทำรั้วกันบริเวณที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ	2	50.00

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ปัญหาของการดำเนินงาน	จำนวน (N=46)	ร้อยละ
3. สิ่งที่นักเรียนอยากได้ทางโรงเรียนจัดทำเพิ่มขึ้นใน อุทยานการศึกษา		
- มีต้นไม้มากกว่าที่มีในปัจจุบัน	8	17.39
- จัดแสดงสิ่งของเก่า ๆ ไว้ในโรงเรียนให้มาก ๆ	4	8.70
- จัดทำศาลาพักริ้นหน้าอาคารเรียน	5	10.86
- ให้ปรับปรุงถนนทางเข้าโรงเรียนให้ดี	2	4.35
- ทำสวนหย่อมหลาย ๆ ที่	10	21.74
- เปิดห้องที่แสดงศิลปวัฒนธรรมตลอดเวลา	6	13.04
- จัดหาเครื่องดนตรีไทยให้มาก ๆ	4	8.70
- แก้ปัญหาน้ำท่วม	12	26.09

จากตารางที่ 24 พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 67.39 ไม่มีปัญหาในการเข้าไปใช้แหล่งเรียนรู้ในอุทยานการศึกษา เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า ในส่วนที่มีปัญหาส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.67 มีปัญหาน้ำท่วมขากต่อการใช้อาคารสถานที่ รองลงมา ร้อยละ 46.67 เปิดให้นักเรียนเข้าไปใช้ไม่สม่ำเสมอ น้อยที่สุดร้อยละ 20.00 มีปัญหากลัวเข้าไปทำสิ่งของตกแตก

ปัญหาที่นักเรียนอยากได้ทางโรงเรียนยกเลิกในการใช้อุทยานการศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 ไม่มีปัญหา ในส่วนที่มีปัญหาพบว่า นักเรียนทั้งหมดที่มีปัญหาอยากใหยกเลิกการห้ามเข้าไปนั่งบนศาลาสระน้ำ

สิ่งที่นักเรียนอยากได้ทางโรงเรียนจัดทำเพิ่มขึ้นในอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 26.09 แก้ปัญหาน้ำท่วม รองลงมา ร้อยละ 21.74 ให้ทำสวนหย่อมหลาย ๆ ที่ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ให้ปรับปรุงถนนทางเข้าโรงเรียนให้ดี

5. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชาชนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการจัดอุทยานการศึกษา ดังนี้

5.1 สภาพด้านชั้นการดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารการจัดอุทยานการศึกษา
ประเด็นการบริการประชาชน

ตารางที่ 25 จำนวนและค่าร้อยละของประชาชนเกี่ยวกับการบริการประชาชน

การบริการประชาชน	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. กิจกรรมที่ประชาชนร่วมกับทางโรงเรียน		
- ร่วมปรับปรุงสนามโรงเรียน	3	13.04
- สอนดนตรีไทยให้นักเรียนของโรงเรียน	1	4.35
- บริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียนเมื่อมีการจ้งมา	18	78.28
- ทำดอกไม้จันทน์ให้โรงเรียน	2	8.70
- ทำอาหารกลางวันให้นักเรียนในโรงเรียน	2	8.70
- สอนแกะสลัก จัดดอกไม้ และทำอาหาร	1	4.35
2. บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้ประชาชน		
- บริการสนามให้เล่นกีฬา	17	73.91
- บริการอาคารสถานที่ เป็นที่ให้นักผ่อนหย่อนใจ	19	82.61
- บริการสอนดนตรีไทย	2	8.70
- บริการให้เข้ามาใช้ห้องสมุดโรงเรียน	10	43.48
3. แหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนจัดไว้บริการประชาชน		
- แหล่งเรียนรู้พันธุ์ไม้ต่าง ๆ	16	65.22
- แหล่งเรียนรู้ด้านมรดกศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น	4	17.39
- แหล่งเรียนรู้ตัดดอกไม้ในวรรณคดี	3	13.04
- แหล่งพันธุ์ปลาน้ำจืด	4	17.39
- แหล่งข้อมูลข่าวสาร	7	30.43
- ป้ายคำกลอนสุภาพนิตสนใจ	12	52.17

ตารางที่ 25 (ต่อ)

การบริการประชาชน	จำนวน (N=29)	ร้อยละ
4. ช่วงเวลาที่อุทยานการศึกษาเปิดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ		
- เปิดตลอดเวลา	19	82.61
- เปิดศึกษาผู้ใหญ่จันทร์ถึงศุกร์ ช่วงเวลา 18.00-20.00 และเสาร์-อาทิตย์ เวลา 9.00-15.00	4	17.39
- เปิดฝึกวิชาชีพระยะสั้นตามแต่กลุ่มสนใจจะกำหนด	3	13.04
5. บุคลากรที่อำนวยความสะดวกให้ความรู้ บริการ หรือแนะนำ การใช้อุทยานการศึกษา		
- ไม่มี	19	82.61
- มี	4	17.39
บุคลากร ได้แก่		
- ครูของโรงเรียนที่มีการเปิดสอนศึกษาผู้ใหญ่	4	100.00
- เจ้าหน้าที่ที่มาเปิดอบรมวิชาชีพระยะสั้น	3	75.00
6. การจัดแสดง สื่อ วัสดุ อุปกรณ์		
มี	23	100.00
สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จัดแสดง ได้แก่		
- ไม้ดอก ไม้ประดับพันธุ์ไม้ต่าง ๆ	21	91.30
- วัตถุที่มีค่าต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4	17.39
- สถาปัตยกรรมอาคารเรียนสมัยเริ่มก่อตั้ง โรงเรียน	2	8.70
7. บริเวณที่อุทยานการศึกษาจัดให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการ		
- สนามกีฬาและบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียน	19	82.61
- หอประชุมโรงเรียน	5	21.17
- แพท้าน้ำเพื่ออุปโภค และลงเรือ	7	30.48
- ห้องสมุด	10	43.48

ตารางที่ 25 (ต่อ)

การบริการประชาชน	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
8. การเสียค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้บริการหรือร่วมกิจกรรม		
ไม่เสียค่าใช้จ่าย	19	82.61
เสียค่าใช้จ่าย	4	17.39
ค่าบริการหรือร่วมกิจกรรมได้แก่		
ค่าใช้จ่ายได้แก่		
- ค่าหน่วยกิตลงวิชาเรียน	4	100.00
- ค่าอุปกรณ์ในการอบรม	3	75.00

จากตารางที่ 25 พบว่า กิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 78.26 บริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียนเมื่อมีการแจ้งมา รองลงมาร้อยละ 13.04 ร่วมปรับปรุงสนามโรงเรียน น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 สอนดนตรีไทย และสอนแกะสลัก จัดทำดอกไม้ และทำอาหารให้นักเรียนของโรงเรียน

บริการที่ทางโรงเรียนจัดให้ประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 ตอบว่า โรงเรียนบริการอาคารสถานที่เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาร้อยละ 73.91 โรงเรียนให้บริการสนามให้เล่นกีฬา น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 บริการสอนดนตรีไทย

แหล่งเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนจัดไว้บริการประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 65.22 พันธุ์ไม้ต่าง ๆ รองลงมาร้อยละ 52.17 ป้ายคำกลอนสุภาพจิตสอนใจน้อยที่สุดร้อยละ 4.35 มีโบราณสถานในโรงเรียน

ช่วงเวลาที่อุทยานการศึกษาเปิดให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ พบว่าส่วนใหญ่อุทยานการศึกษาจะเปิดตลอดเวลา

บุคลากรที่อำนวยความสะดวกในการให้ความรู้บริการหรือแนะนำการใช้อุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 ไม่มี และมีเพียงร้อยละ 17.39 ที่จัดบุคลากรบริการ ในจำนวนประชาชนที่ตอบว่า มีการจัดบุคลากรอำนวยความสะดวกให้ความรู้ทั้งหมด เป็นครูในโรงเรียนที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ รองลงมาร้อยละ 75.00 เป็นเจ้าหน้าที่ มาเปิดอบรมวิชาชีพ ระยะสั้น การจัดแสดงสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ประชาชนที่ให้สัมภาษณ์ทั้งหมดให้ข้อมูลว่า มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์จัดแสดง โดยเฉพาะส่วนใหญ่ร้อยละ 91.30 ปลูกพันธุ์ไม้ต่าง ๆ จัดแสดงไว้ รองลงมา ร้อยละ 82.61 ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ น้อยที่สุดร้อยละ 8.70 สถาปัตยกรรมอาคารเรียนสมัย ตั้งเดิมเริ่มก่อสร้างโรงเรียน

บริเวณที่อุทยานการศึกษาจัดให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 คือ สนามกีฬาและบริเวณโดยรอบอาคารเรียน รองลงมาร้อยละ 43.48 คือ ห้องสมุด และ น้อยที่สุดร้อยละ 21.17 คือ หอประชุมโรงเรียน

ค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้บริการหรือร่วมกิจกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 ตอบว่าไม่เสียและส่วนที่เสียค่าใช้จ่ายร้อยละ 17.39 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าหน่วยกิตลงวิชาเรียน และรองลงมาร้อยละ 75.00 เสียค่าอุปกรณ์ในการอบรม

5.2 สภาพด้านขั้นการประเมินติดตามผล การจัดอุทยานการศึกษาประเด็นผลของการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 26 จำนวนและค่าร้อยละของประชาชนเกี่ยวกับผลของการจัดอุทยานการศึกษา

ผลของการจัดอุทยานการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
	(N=23)	
1. ผลต่อประชาชน		
- ประชาชนได้อาศัยสนามกีฬาของโรงเรียนนอกกำแพง	17	73.91
- ประชาชนได้อาศัยบริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียน		
นักดนตรีใจ	19	82.61

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ผลของการจัดอุทยานการศึกษา	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
2. ผลต่อการพัฒนาโรงเรียน		
- อาคารสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมรื่น สะอาด สวยงาม และมีระเบียบ	17	73.91
- นักเรียนอยากมาโรงเรียน		
- นักเรียนและประชาชนมีสื่อที่เอื้อต่อการเรียนการสอน	12	52.17
- บรรยากาศในโรงเรียนน่าเข้ามาศึกษา	15	65.22
- ประชาชนสนใจโรงเรียนและอยากส่งลูกหลานมาเรียน	8	34.78
- ประชาชนและโรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดี	11	47.35

จากตารางที่ 26 พบว่า ผลของการจัดอุทยานการศึกษาต่อประชาชน พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.61 ตอบว่า ประชาชนได้อาศัยบริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียนพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมา ร้อยละ 73.91 ประชาชนได้อาศัยสนามกีฬาของโรงเรียนออกกำลังกาย น้อยที่สุดร้อยละ 17.39 ประชาชนที่ขาดโอกาสทางการศึกษาได้ศึกษาหาความรู้

ผลของการจัดอุทยานการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.91 เห็นว่า ทำให้อาคารสถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมรื่น สะอาด สวยงาม และมีระเบียบ รองลงมา ร้อยละ 65.22 เห็นว่าทำให้บรรยากาศในโรงเรียนน่าเข้ามาศึกษา และน้อยที่สุดร้อยละ 8.70 ทำให้นักเรียนอยากมาโรงเรียน

5.3 ข้อมูลปัญหาการจัดการจัดอุทยานการศึกษาต้นชั้นการดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหาร
การจัดอุทยานการศึกษาประเด็นการบริการประชาชน และข้อเสนอแนะ
ตารางที่ 27 จำนวนและค่าร้อยละของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการบริการประชาชน

ปัญหาการบริการ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. สาเหตุที่ทำให้ประชาชนเข้ามาใช้บริการ ในอุทยานศึกษาน้อย		
- ไม่เปิดบริการให้ประชาชนเข้าใช้	2	8.70
- ไม่มีบุคลากรอำนวยความสะดวกหรือให้ความรู้	19	82.61
- ไม่มีที่นั่งพักผ่อน	1	4.35
- น้ำท่วม	11	47.35
- การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาใช้บริการมีน้อย	7	30.43
2. ข้อเสนอแนะ		
- ไม่ให้ประชาชนที่ไม่มีกิจธุระเข้าไปในบริเวณโรงเรียน เนื่องจากทำให้ครูต้องมีการะในการรักษาความปลอดภัย	18	69.57
- ให้หาบุคลากรในการอำนวยความสะดวก	8	34.78
- ปรับปรุงบริเวณโรงเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ	4	17.39
- หาจัดเก็บสิ่งของที่มูลค่าต่อมรดกศิลปวัฒนธรรม	2	8.70
- บูรณะอาคารหลังเก่าดั้งเดิมให้คงอยู่ไว้	3	13.04
- ให้ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการติดบัตรการเข้าใช้บริการ	1	4.35

จากตารางที่ 27 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 82.61 เห็นว่าปัจจัยที่ทำให้
ประชาชนเข้ามาใช้บริการในอุทยานศึกษาน้อยเนื่องจากไม่มีบุคลากรอำนวยความสะดวก
หรือให้ความรู้ รองลงมาร้อยละ 47.35 มีปัญหาน้ำท่วม น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ไม่มีที่นั่ง
พักผ่อน

ข้อเสนอแนะ พบว่า ประชาชนร้อยละ 69.57 ไม่อยากให้ประชาชนที่ไม่มีฐานะเข้าไปในบริเวณโรงเรียนทำให้ครูต้องมีการในการรักษาความปลอดภัย รองลงมาร้อยละ 34.78 ให้ทางบุคลากรในการอำนวยความสะดวก น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 ให้ประชาชนที่เข้ามาใช้บริการติดบัตรการเข้าใช้บริการ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร ได้แก่

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านชั้นการเตรียมการที่ได้จากการศึกษาเอกสารสรุปหมายเหตุของแต่ละโรงเรียนดังตารางที่ 28-30

ตารางที่ 28 จำนวนและค่าร้อยละของระยะเวลาการก่อตั้งโรงเรียน

ระยะเวลาการก่อตั้งโรงเรียน	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
71 - 80 ปี	2	8.70
61 - 70 ปี	13	56.52
51 - 60 ปี	3	13.04
41 - 50 ปี	1	4.35
31 - 40 ปี	3	13.04
21 - 30 ปี	-	-
11 - 20 ปี	1	4.35

จากตารางที่ 28 แสดงข้อมูลสภาพระยะเวลาการก่อตั้งโรงเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 56.52 มีอายุระหว่าง 61-70 ปี รองลงมาร้อยละ 13.04 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี และ 31-40 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 มีอายุระหว่าง 11-20 ปี

ตารางที่ 29 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ก่อตั้งโรงเรียน

ผู้ก่อตั้งโรงเรียน	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
เจ้าอาวาสวัดสมัยเริ่มก่อตั้งกับประชาชน	19	82.60
นายอำเภอ	2	8.70
บุคคล	2	8.70

จากตารางที่ 29 แสดงข้อมูลผู้ก่อตั้งโรงเรียนแต่ละแห่ง พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่โรงเรียนจำนวนร้อยละ 82.60 เจ้าอาวาสวัดสมัยเริ่มก่อตั้งโรงเรียนร่วมกับประชาชนรองลงมา ร้อยละ 8.70 นายอำเภอและบุคคลเป็นผู้ก่อตั้ง

ตารางที่ 30 จำนวนและค่าร้อยละของเนื้อที่โรงเรียนแต่ละแห่ง

จำนวนพื้นที่ดิน	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
11 - 16 ไร่	5	21.74
6 - 10 ไร่	7	30.43
1 - 5 ไร่	11	47.83

จากตารางที่ 30 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จำนวนร้อยละ 47.83 มีเนื้อที่อยู่ระหว่าง 1-5 ไร่ รองลงมาจำนวนร้อยละ 30.43 มีพื้นที่ดินอยู่ระหว่าง 6-10 ไร่ และน้อยที่สุดจำนวนร้อยละ 21.74 มีพื้นที่ดินอยู่ระหว่าง 11-16 ไร่

2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2539 ทั้ง 23 โรง ซึ่งเป็นข้อมูลด้านขั้นการเตรียมการประเด็นการวางแผนการจัดอุทยานการศึกษาในเรื่องโครงการอุทยานการศึกษา และโครงการที่สนับสนุนการจัดอุทยานการศึกษา แจกแจงตามประเภทของแหล่งความรู้

ตารางที่ 31 จำนวนและค่าร้อยละของโครงการที่สนับสนุนการจัดอุทยานการศึกษาแต่ละประเภทของแหล่งความรู้

ประเภทของแหล่งความรู้	จำนวน (N=323)	ร้อยละ
1. วิชาการ	100	30.96
2. วิชาชีพ	40	12.38
3. การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม	61	18.88
4. การอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	59	18.27
5. การอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	32	9.91
6. ข้อมูลข่าวสาร	31	9.60

จากตารางที่ 31 พบว่า ประเภทแหล่งความรู้ในอุทยานการศึกษาจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 30.96 คือประเภทแหล่งความรู้ด้านวิชาการ รองลงมา ร้อยละ 18.88 เป็นแหล่งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม จำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 9.60 คือ แหล่งข้อมูลข่าวสาร

3. ผลการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานของการจัดอุทยานการศึกษาจากศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เป็นข้อมูลด้านขั้นการเตรียมการประเด็นวัตถุประสงค์ในการจัดการวางแผนการจัด ประกอบด้วย

3.1 แหล่งความรู้ที่มีในโรงเรียนแต่ละแห่ง
 ตารางที่ 32 จำนวนและค่าร้อยละของแหล่งความรู้ที่มีในโรงเรียน

แหล่งความรู้	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. แหล่งความรู้ทางวิชาการและความรู้ทั่วไป	21	91.30
2. พระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ 5	1	4.35
3. แหล่งสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4	17.39
4. แหล่งอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม	7	30.43
5. แหล่งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย	2	8.70
6. ศิลปภาพเขียนฝาผนัง	1	4.35
7. แหล่งความรู้ด้านการเกษตร	3	13.04
8. พันธุ์ไม้ในวรรณคดี	1	4.35
9. พืชสมุนไพร	1	4.35
10. โบราณสถาน โบราณวัตถุ	4	17.39

จากตารางที่ 32 พบว่าแหล่งความรู้ที่กล่าวไว้ในเอกสารข้อมูลพื้นฐานของอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่อ้อยละ 91.30 เป็นแหล่งความรู้ทางวิชาการและความรู้ทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 30.43 เป็นแหล่งอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และน้อยที่สุดร้อยละ 4.35 เป็น พระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของรัชกาลที่ 5 ศิลปภาพเขียนฝาผนัง พันธุ์ไม้ในวรรณคดี และพืชสมุนไพร

3.2 รูปแบบการจัดอุทยานการศึกษา

ตารางที่ 33 จำนวนและค่าร้อยละของรูปแบบการจัดอุทยานการศึกษา

รูปแบบการจัดอุทยานการศึกษา	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. มีความพร้อมรับ สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	23	100.00
2. มีวัดเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางศิลปะ	21	91.30
3. มีห้องสมุดบริการนักเรียนและประชาชน	23	100.00
4. มีโบราณสถานอยู่ใกล้ ๆ	4	17.39
5. มีศาลาประชาชนไทย	2	8.70
6. มีศาลาสังคีต	1	4.35
7. มีที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน	2	8.70
8. มีสระน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ	22	95.65

จากตารางที่ 33 พบว่าโรงเรียนทั้งหมดมีความพร้อมรับ สะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีห้องสมุด รองลงมาร้อยละ 95.65 มีสระน้ำหรือแหล่งน้ำธรรมชาติ น้อยที่สุดร้อยละ 4.35 มีศาลาสังคีต

3.3 กิจกรรมที่จัดดำเนินการในอุทยานการศึกษาแต่ละแห่ง

ตารางที่ 34 จำนวนและค่าร้อยละของกิจกรรมที่จัดดำเนินการในอุทยานการศึกษา

กิจกรรมที่จัดดำเนินการ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
1. จัดนิทรรศการในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และประเพณีนิยม	13	56.52
2. ปฏิบัติศาสนพิธีและนั่งบวชธรรม	8	34.78
3. กิจกรรมรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย	7	30.44
4. กิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อม	7	30.44

ตารางที่ 34 (ต่อ)

กิจกรรมที่จัดดำเนินการ	จำนวน (N=23)	ร้อยละ
5. ปลูกพืชสมุนไพร	1	4.35
6. บวชสามเณรภาคฤดูร้อน	2	8.70
7. ให้ความรู้ด้านการเกษตร	1	4.35
8. ทักษะศึกษาโบราณสถาน	1	4.35
9. จัดนิทรรศการอาชีพพื้นบ้าน	1	4.35
10. กิจกรรมฟื้นฟูและเผยแพร่ดนตรีไทย	1	4.35
11. การศึกษาผู้ใหญ่	2	8.70
12. ให้ความรู้โดยหอกระจายข่าว	1	4.35

จากตารางที่ 34 พบว่ากิจกรรมที่ดำเนินการส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.52 เป็นการจัดนิทรรศการในวันสำคัญของชาติ ศาสนาและประเพณีนิยม รองลงมา ร้อยละ 34.78 น้อยที่สุด ร้อยละ 4.35 ดำเนินกิจกรรมปลูกพืชสมุนไพร ให้ความรู้ด้านการเกษตร ทักษะศึกษาโบราณสถาน นิทรรศการอาชีพพื้นบ้าน ฟื้นฟูและเผยแพร่ดนตรี และให้ความรู้โดยหอกระจายข่าว

ผลการศึกษาเอกสาร

จากการศึกษาเอกสารข้อมูลพื้นฐานของอุทยานการศึกษา จากศูนย์สารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ มีรูปแบบการจัดอุทยานการศึกษาคือมีความร่วมมือ สะอาดและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีห้องสมุดบริการนักเรียนและประชาชน แหล่งความรู้ที่มีในอุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นแหล่งความรู้ด้านวิชาการ และความรู้ทั่วไป แหล่งอนุรักษ์ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม แหล่งเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูนปั้นสถาน วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ผลการศึกษาสรุปความหมายเหตุผลว่า โรงเรียนที่ได้รับการจัดตั้งเป็นอุทยานการศึกษา ส่วนใหญ่มีอายุการก่อตั้งมาแล้วอยู่ระหว่าง 61-70 ปี โดยเจ้าอาวาสวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ร่วมกับประชาชน การศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา

2539 พบว่ามีเพียงโรงเรียนเดียวที่มีการเขียนโครงการอุทยานการศึกษาและประเภทโครงการที่สนับสนุนการจัดอุทยานการศึกษาส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทวิชาการ รองลงมาเป็นประเภทการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม

ตอนที่ 3 ผลการสังเกต

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต สภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษา โดยประมวลผลที่รวบรวมได้ เสนอในลักษณะการบรรยายเป็นความเรียง และในส่วนรายละเอียดของโรงเรียนที่ทำการสังเกตซ้ำ จำนวน 6 โรงเรียน ได้เสนอไว้ในภาคผนวก ง.

ผลการสังเกตสภาพและปัญหาการจัดอุทยานการศึกษาประมวลได้ดังนี้

สภาพกายภาพ พบว่า ส่วนใหญ่อุทยานการตั้งอยู่ริมแม่น้ำ หรือริมคลอง มีสภาพร่มรื่น มีไม้ยืนต้นที่มีอายุมากให้ร่มเงา อยู่ติดหรือใกล้กับวัด ลักษณะอาคารเป็นอาคารไม้ ส่วนใหญ่อยู่ในที่ชุมชนที่มีหน่วยงาน สถานราชการ ตลาดร้านค้า และโรงงานอุตสาหกรรมตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน

ลักษณะเด่น ส่วนใหญ่อุทยานการศึกษามีความร่มรื่นจากต้นไม้ใหญ่และมีความสวยงามจากการตกแต่ง ทำสวนหย่อม ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ บริเวณอาคารสถานที่ของโรงเรียนสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย มีแหล่งศิลปวัฒนธรรม ประเพณีประจำท้องถิ่น อุทยานการศึกษาที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำ จะมีปลาน้ำจืดชนิดต่าง ๆ มาอยู่รวมกันเป็นฝูง เรียกบริเวณเหล่านี้ว่าอุทยานน้ำจืด มีทั้งหน้าบริเวณวัดและหน้าโรงเรียน มีการจัดทำสวนสมุนไพร สวนดอกไม้ในวรรณคดี ปลูกพันธุ์ไม้หายาก พันธุ์ไม้ไทย ๆ ไม้หอม ไม้เลื้อย และไม้ยืนต้น มีการรวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้ประจำท้องถิ่นที่กำลังจะสูญหาย จัดทำเป็นศูนย์ศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นให้นักเรียนเข้าศึกษา บางแห่งมีเดมาเรียนร่วมกับนักเรียกปกติ จัดการศึกษาผู้ใหญ่ มีอาคารเรียนหลังเก่าที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมของอาคารเรียนไม่เหมือนอาคารเรียนโรงเรียนอื่น

ปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน พบว่า อุทยานการศึกษาส่วนใหญ่มีบรรยากาศที่ร่มรื่น มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สามารถจัดการเรียนการสอนเรื่องระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมศึกษา สิ่งมีชีวิต มีโบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูนปั้นขอมสถาน ปูนปั้นขอมวัตถุ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่อยู่ในวัดในพระที่นั่ง ที่อยู่ติดหรือใกล้โรงเรียน สามารถนำมาสอนตามหลักสูตรด้าน

ศิลปะ วัฒนธรรม ชนบทธรรมนิยมประเพณี โบราณสถาน โบราณวัตถุ ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ บางแห่งมีการรวบรวมเครื่องมือ เครื่องใช้ที่กำลังจะสูญหายไปจากท้องถิ่น ได้แก่ เครื่องดนตรีไทย เอกสารเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำเป็นห้องศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในโรงเรียนให้นักเรียนได้ศึกษา มีไม้ยืนต้นใหญ่ ๆ พันธุ์ไม้หายาก ไม้ไทย ๆ สวนสมุนไพร สวนดอกไม้ในวรรณคดี ไม้หอม ไม้เลื้อย และมีผู้มีความรู้ความสามารถช่วยสอนดนตรี-นาฏศิลป์ หรือโบราณสถานที่มีในโรงเรียนหรือมีในท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สภาพการจัดการศึกษาออกห้องเรียน ส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ ยกเว้นวิชาเกษตรจะให้นักเรียนออกมาดูแล รดน้ำต้นไม้ จัดทำแปลงเกษตร ศูนย์ต้นไม้ที่ปลูกไว้ มีการปลูกผักกางมุ้ง เลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ เลี้ยงหมู เพาะเห็ด ปฏิบัติงานด้านวิชาเกษตรและวิชาพลศึกษาครูจะนำนักเรียนมาจัดการเรียนการสอนได้ร่วมไม้ เฒ่ากันเอง

ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่ออุทยานการศึกษาของนักเรียน ครู และประชาชน พบว่านักเรียนจะปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบทำความสะอาดบริเวณที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเสร็จภาระกิจที่ได้รับมอบหมาย นั่งพักผ่อน เดินเล่นตามได้ร่วมไม้หรือสำรวจสัตว์เล็ก ๆ ที่อยู่ในสระน้ำ หรือร่องระบายน้ำในสวนหย่อม ฝึกซ้อมดนตรี-นาฏศิลป์ไทย อ่านหนังสือในห้องสมุดและบางแห่งได้นำหนังสือใส่ตะกร้าขึ้นตะแกรงออกมาบริการให้นักเรียนอ่านตามได้ร่วมไม้ ศาลาพักผ่อน เป็นต้น ส่วนครูจะคอยกำกับดูแลให้นักเรียนปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบการทำความสะอาด รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย โรงเรียนที่มีปัญหาการก่อสร้างอาคารจำเป็นต้องตัดต้นไม้ออกทำให้ความร่มรื่นลดน้อยลงและมีกองวัสดุก่อสร้าง บ้านพักคนงาน ทำให้ขาดความมีระเบียบ ในตอนเย็น ๆ ประชาชนที่อยู่ใกล้ ๆ โรงเรียน จะมานั่งพักผ่อน ป้อนอาหารเด็กที่สวนหย่อม เล่นกีฬา ออกกำลังกายที่สนามหน้าโรงเรียนที่มีท่าหน้าโรงเรียนมีแหล่งท่องเที่ยว เช่น อุทยานมัจฉา โบราณสถาน จะมีนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม ตลอดทั้งวันและจะมีจำนวนมากในช่วงเวลาเย็นและวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน ให้อาหารปลา เป็นต้น

การบริการประชาชน โรงเรียนส่วนใหญ่เปิดให้บริการประชาชนเข้าใช้บริการแต่ส่วนใหญ่ประชาชนไม่เข้าใช้บริการ บางแห่งจัดทำที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านจะมีผู้เข้ามาใช้บริการมากในวันหยุดและตอนเย็นของวันจันทร์ถึงศุกร์ และมีการจัดบริการที่นั่งพักผ่อน ขายอาหารปลา ขนมปัง สำหรับผู้ที่เข้ามาพักผ่อนในอุทยาน ที่มีปลาสามารถอยู่ด้วยกัน บางแห่ง

มีการสาธิตการเลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เลี้ยงหมู เพาะเห็ด ปลูกผักกางมุ้ง ฝึกอบขนมประติมากรรม
สิ่งของ ของชำร่วย เศษวัสดุ เป็นของประดับตกแต่งของใช้ สอนการประกอบอาหาร

สถานการณ์ดูแลบำรุงรักษา โรงเรียนทั้งหมดจัดให้นักเรียนดูแลรดน้ำต้นไม้ ทำ
ความสะอาด บริเวณที่รับผิดชอบ ส่วนการตกแต่ง ใส่น้ำ จะเป็นที่ของภารโรงและครูภายใน
โรงเรียนร่วมด้วย แต่ละโรงเรียนจะจัดหาอุปกรณ์ในการทำความสะอาด การดูแลบำรุงรักษา
ต้นไม้ไว้เป็นอย่างดี ติดตั้งวางท่อน้ำไปยังบริเวณต่าง ๆ ที่ใช้น้ำ ทำให้สะดวกต่อการรดน้ำ
ต้นไม้ตามสวนหย่อม แปลงไม้ดอกไม้ประดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย